

אנייאו יוסף Enyew Yoseph

00:00:05:11 00:00:00:02

הספר שאני מחזיק בידי
הוא ספר שאני כתבתי.

00:00:11:11 00:00:06:18

שם הספר הוא
"נפח ברזל מכובד".

00:00:20:19 00:00:13:03

מזמן נתנו לו את השם
נפח ברזל מכובד.

00:00:26:10 00:00:21:16

כשנפח ברזל עזר
לקבור מישהו שמת,

00:00:33:00 00:00:26:12

הנוצרים התייעצו ביניהם
בכנסייה ושדדו אותו.

00:00:34:03 00:00:33:02

כשנשאלו למה עשו את זה,

00:00:43:10 00:00:34:05

אמרו, אם לא נשדוד אותו,
ויתעשר ולא יהיה מסור לנפחות.

00:00:56:13 00:00:43:24

לכן כשלא היה בסביבה, הלכו
למקום עבודתו ושודדים אותו.

00:01:11:01 00:00:56:20

נפח אחד התעשר, וכשלא היה במקום
עבודתו, הנוצרים רצו לשדוד אותו.

00:01:19:06 00:01:11:22

במקרה, בין הנוצרים שבכנסייה
היה גם חברו הקרוב של הנפח.

00:01:38:06 00:01:20:12

הגנבים אמרו, החבר שלו שמע אותנו,
שמו שניים שישמרו עליו שלא יגלה.

00:01:57:19 00:01:39:18

רצה ה' ובניו של הנפח יצאו
לרעות את הצאן במרעה,

00:02:14:08 00:01:57:22

הנוצרי קרא לאחד ואמר, תאמר
לאביך שאמרתי שבאים לשדוד אותו.

00:02:18:04 00:02:14:23
כיוון שהנאמר נמסר לילד בחידה,
הוא לא הבין מה פירוש המילים.

00:02:19:05 00:02:18:06
הוא אמר לו: אבי,
והוא השיב לו: כן.

00:02:27:08 00:02:19:08
אחד החברים שלך אמר לי לומר לך:
"יקבלו על החפצים שלך כסף".

00:02:30:07 00:02:28:05
אביו ענה, ככה אמר למסור לי?
הילד ענה: כן.

00:02:35:14 00:02:30:09
האבא אמר, הבנתי הוא התכוון שיש
סכנה בקרבי ושעליי לברוח מהכפר.

00:02:42:06 00:02:35:16
הוא ארז בחיפזון את מה שיכל
ובאמצע הלילה עזב את הכפר.

00:02:50:10 00:02:42:13
הילדים שמסרו את החידה
והשודדים לא ידעו מה פירושה,

00:02:58:06 00:02:50:16
אבל הנפח וחברו הנוצרי ידעו
בדיוק מה זה אומר.

00:03:01:00 00:02:58:09
החידה הזו נקראת
חידת "צ'קוויינה",

00:03:10:13 00:03:01:15
זו חידה שידעו לפתור אותה
רק תושבי "צ'ילגה" והסביבה.

00:03:16:01 00:03:10:16
בזכות זה שחברו הזהירו ב-צ'קוויינה,
הנפח ברח והציל את עצמו ואת רכושו.

00:03:19:04 00:03:16:04
נתחיל בהתחלה ואשאל מה שמך?
- מה?

00:03:20:22 00:03:19:08
תאמר לנו
את שמך המלא.

00:03:25:23 00:03:21:01
שמי "אנייאו טרקין".

00:03:31:19 00:03:26:21
"אנייאו טרקין יוסף".
שם סבי הינו יוסף.

00:03:37:08 00:03:32:07
בארץ הוסיפו את השם ראובן, שמי
המלא "אנייאו (ראובן) טרקין יוסף".

00:03:40:04 00:03:38:00
מהם שמות אמך ואביך?

00:03:46:24 00:03:40:09
שם אבי הינו "טרקין יוסף",
גם אבי כתב וחיבר סיפורים.

00:03:51:06 00:03:47:21
אולי בהמשך אשתף אותכם
בסיפוריו ובדברים שחיבר.

00:04:00:00 00:03:51:23
שמה של אימי היה "אלמוש מטקו".
אימי נפטרה צעירה, בגיל 42.

00:04:05:10 00:04:00:23
ההספק שלה היה מדהים, עד גיל
42 היא הספיקה ללדת 12 ילדים.

00:04:09:09 00:04:05:17
מכל 12 הילדים, 9 שרדו
את גיל הבגרות וחיינו ביחד,

00:04:13:01 00:04:09:12
למעט אחות שנפטרה לנו
מזמן, כולנו עדיין בחיים.

00:04:22:05 00:04:14:24
לפי הספירה האתיופית
נולדתי בשנת 1924.

00:04:24:10 00:04:23:02
מה היה העיסוק
העיקרי שלך באתיופיה?

00:04:34:03 00:04:24:13
כיוון שגדלתי בכפר, עסקתי
היה בחקלאות ובנפחות ברזל.

00:04:37:13 00:04:35:02
באיזה מחוז או אזור חיית?

00:04:51:18 00:04:37:15
נולדתי וגדלתי באזור "ווגרה",
בכפר בשם "דרו-וואהא".

00:04:59:13 00:04:55:03
אתה יודע לספור דורות?
הכוונה לשמות אבותיך?

00:05:01:20 00:04:59:18
בטח שאני יודע.
- בבקשה.

00:05:06:22 00:05:02:10
אני יודע לספור דורות
מתקופת הגידעונים ועד היום.

00:05:12:20 00:05:06:24
מי אלה הגידעונים?
- שושלת הגידעונים.

00:05:14:13 00:05:12:24
מתקופת יהודית המלכה.

00:05:17:05 00:05:14:20
תספור לי את דורות
אביך ואמך.

00:05:20:19 00:05:17:07
את רוצה שאתחיל מהסוף להתחלה,
מתקופת הגידעונים ועד עכשיו?

00:05:21:09 00:05:20:20
כן, בבקשה.

00:05:26:22 00:05:21:10
גידעון ילד את "יהוגרשומיה",
יש סיבה שקראו לו בשם הזה,

00:05:30:08 00:05:26:24
אך אספר לך על זה בקצרה.

00:05:40:15 00:05:30:12

"יהוגרשומיה" ילד את "בית אג'ר".
יש הר מפורסם בשם "בית אג'ר".

00:05:44:08 00:05:40:22
"בית אג'ר" הוליד את אבותיי.
"בית אג'ר" ילד את "מהרט".

00:05:46:20 00:05:44:12
"מהרט" ילד את "עזריה".
"עזריה" את "אסייתה".

00:05:49:11 00:05:46:24
אסייתה ילדה את "טיפוטן".
"טיפוטן" ילדה את "צ'ילן".

00:05:50:07 00:05:49:13
צ'ילן ילדה את "יוסף".

00:05:54:09 00:05:50:09
"יוסף" את "טרקין" וטרקין אותי.
- או-קי.

00:05:57:17 00:05:55:06
האם לשמך יש משמעות?
- מה?

00:06:00:12 00:05:57:19
לשמך יש משמעות?
- לשמי "אניאאו"?

00:06:03:10 00:06:00:21
פירוש השם "אניאאו"
הינו ראובן.

00:06:20:08 00:06:03:12
אני הבכור ובאותה תקופה נולדו
רק בנות, אז דודתי קראה לי כך.

00:06:22:09 00:06:20:11
"אניאאו" פירושו,
שנזכה לראות אותו גדל.

00:06:24:22 00:06:23:10
לכן קראו לי בשם הזה.

00:06:26:15 00:06:25:10
כמה אחים ואחיות יש לך?

00:06:32:07 00:06:26:17
יש לי כישרון לפרש למה קראו

לילד מסוים בשם כזה או אחר.

00:06:39:09 00:06:32:24
באה אליי מישהי שעשתה סמינריון
על שמות בקהילה ועזרתי לה מאוד.

00:06:42:09 00:06:40:01
היא באה לעשות עבודה
על קהילת ביתא ישראל.

00:06:47:11 00:06:44:05
יש לי כישרון לפרש שם שנותנים.
- אני מבינה שיש לך כישרון כזה.

00:06:50:22 00:06:47:24
כמה אחים ואחיות
אמרת שהיו לך?

00:06:53:20 00:06:51:06
בסה"כ היינו תשעה אחים.
- הייתם תשעה אחים.

00:06:55:17 00:06:54:05
כמה בנות וכמה בנים?

00:06:57:18 00:06:55:17
כן, האחים מחולקים
לבנים ולבנות.

00:06:59:11 00:06:58:02
כמה אחיות היו לך?

00:07:06:21 00:06:59:13
היינו 4 בנות ו-5 בנים.

00:07:10:02 00:07:06:21
אתה הבן הבכור?
- כן, אני הבן הבכור.

00:07:17:04 00:07:10:17
מה הוריך לימדו אותך בילדותך?
כיצד חינכו אתכם?

00:07:20:22 00:07:18:05
לימדו אותנו לצאת לעבוד,
לחרוש, עבודות נפחות ברזל.

00:07:24:24 00:07:21:18
לימדו כל מיני
דברים נוספים.

00:07:26:15 00:07:25:07
כמו מה, למשל?

00:07:35:05 00:07:27:09
לאסוף תבואה, לקצור תבואה.
למדתי את עבודת החקלאי בצורה טובה.

00:07:41:16 00:07:35:05
התלווית להוריך כשעבדו בשדה?
- כן, הצטרפתי אליהם לעבודה.

00:07:47:20 00:07:41:19
כפי שאת יודעת, בהתחלה נותנים
לילד לרעות את הצאן והבקר במשפחה.

00:07:57:04 00:07:48:16
לאחר שמתחזק וכבר מיומן ברעייה,
משלבים אותו בעבודות החקלאות.

00:08:03:22 00:07:57:19
סייענו בעיקר באיסוף התבואה,
כמו כן, כשקצרו את התבואה.

00:08:10:02 00:08:04:14
בעבודות החקלאות בשגרה, כל אחד
עשה מה שיכול לפי המיומנות שלו.

00:08:22:14 00:08:13:21
באיזה גיל נהוג שילד מתחיל
לעזור בבית ובמשק החקלאי?

00:08:35:08 00:08:23:10
מתחיל לעזור בערך בגיל 10,
בגיל 7-8 הוא רועה את הצאן והבקר.

00:08:43:12 00:08:36:01
הילד רועה את העגלים
בשטחי המרעה שקרובים לבית.

00:08:49:07 00:08:44:04
כשהוא גדל מעט, הוא מתחיל
לרעות את הצאן והבקר.

00:08:53:01 00:08:49:24
כשהוא מתחזק, נותנים שיעבוד בשדה,
כלומר יחרוש את השדה ומה שנדרש.

00:08:55:12 00:08:53:08
הוא מתחיל לחרוש את השדה

ולטפל בגידולים החקלאיים.

00:09:02:12 00:08:57:22

מה היה סדר היום שלך?
במה עסקת רוב היום?

00:09:13:14 00:09:02:15

בתחילה התחלתי לחרוש את השדה,
כשהנשים ביקשו, חטבתי עצי בעירה.

00:09:19:13 00:09:14:10

כשצריך, עזרתי בעבודות בבית.
הכוונה שלי לעבודות הבית.

00:09:23:19 00:09:19:24

מעבר לעבודות הבית, היו הרבה
עבודות שעשינו מחוץ לבית.

00:09:33:23 00:09:26:20

מה היה סדר היום מהבוקר
ועד הלילה? מה עשית במהלך היום?

00:09:37:15 00:09:34:03

התעוררנו, אכלנו ארוחת בוקר,
ויצאנו כל אחד לדרכו.

00:09:38:10 00:09:37:17

לאן הלכת?

00:09:44:09 00:09:38:13

לעבודות השדה: לקצור את התבואה,
לאסוף את התבואה לגורן וכו'.

00:09:48:06 00:09:44:14

העברנו שם את מרבית היום.

00:09:55:21 00:09:48:15

לאחר יום עבודה ארוך, הגענו
בשקיעה וחטפנו ארוחת ערב קלה.

00:10:02:15 00:09:56:01

נחנו כמה שעות ואז אכלנו
ארוחת ערב מלאה והלכנו לישון.

00:10:07:16 00:10:02:17

ישבנו בערב ושוחחנו זה עם זה,
וכשנהיה מאוחר, הלכנו לישון.

00:10:20:19 00:10:07:18

קמנו מוקדם והוצאנו את הפרות

למרעה עד שהגיעו להחליף אותנו.

00:10:34:12 00:10:20:22
יש עבודות שגרתיות כמו חליבת הפרות
בבוקר וכל מיני עבודות בית נוספות.

00:10:41:22 00:10:36:12
עם מי בילית את ילדותך?
מי היו חבריך הקרובים?

00:10:49:06 00:10:42:15
בשכונה שבה גרתי חיו בני דודי,
איתם שיחקתי והעברתי את הימים.

00:11:01:16 00:10:54:00
היה ביה"ס בכפר? או ש...?
- לא היה בית ספר ממשלתי בכפר.

00:11:08:10 00:11:02:10
לא היה ביה"ס שהממשלה הקימה.
למדנו שיעורי תורה בכפר.

00:11:16:17 00:11:08:16
למדנו לימודי קודש בכל יום בערב.
- חכה רגע עם זה, עוד נגיע לזה.

00:11:19:11 00:11:16:20
עוד נדבר על זה
אחר כך בהרחבה.

00:11:24:21 00:11:20:01
כשנולדת ועד בגרותך, מי שלט,
איך היו החיים בתקופה הזאת?

00:11:28:15 00:11:24:24
זכור לך?
- כן, אני זוכר את התקופה.

00:11:32:15 00:11:29:16
התקופה לא הייתה דומה
לתקופה של היום.

00:11:38:09 00:11:33:14
זה לא היה ממוסד ומסודר כמו היום.
לא היה שיטור מסודר באזורים שונים.

00:11:46:11 00:11:40:12
היה מעמד בשם "צ'יקה", גם
היה רשות שופטת וגם מבצעת.

00:11:49:13 00:11:46:14
מה זה הצ'יקה הזה?

00:11:51:16 00:11:49:15
זה היה דרג בכיר באזור.
דרג בכיר שכיהן באזור.

00:11:54:16 00:11:51:20
מי נתן לו את הסמכויות?
- הממשלה נתנה לו.

00:12:00:18 00:11:55:02
יש רשות המחוזית ודרג נמוך מחוזי,
ומי שפיקח על האזור הינו ה-"צ'יקה".

00:12:05:16 00:12:01:19
היו הרבה דרגים
ששלטו באזור מסוים.

00:12:17:02 00:12:06:09
ה-"צ'יקה" הזה עצר והביא לדין
את מי שהואשם בעבירה מסוימת.

00:12:20:08 00:12:18:08
היה לו סמכויות
שהעניקה לו הממשלה.

00:12:26:11 00:12:20:24
לקחו את העצור לבית הסוהר?
- לבית משפט כדי שידונו אותו.

00:12:29:12 00:12:26:11
לאחר מכן השופט
היה גוזר את דינו.

00:12:31:07 00:12:30:03
למה קראו לזה "צ'יקה"?

00:12:36:13 00:12:31:10
אין לי מושג למה קראו לזה כך.
פשוט קראו לזה "צ'יקה".

00:12:52:15 00:12:36:17
לאחר מכן זה הוחלף ומי ששלט
באזור היו הרשות המחוזית והאזורית.

00:13:00:09 00:12:52:20
בנוסף הקימו את יחידת השוטרים
והם שמרו על הסדר הציבורי.

00:13:02:18 00:13:00:17
השוטר היה מוסמך
לבוא ולעצור את הנאשמים.

00:13:08:15 00:13:02:22
וכשמישהו הואשם בעבירה, מי שהביא
אותו לחקירה לדין היו השוטרים.

00:13:15:11 00:13:09:00
חברי מועצת החקלאים בשיתוף המשטרה,
עצרו את מי שביצע עבירה כלשהי.

00:13:21:15 00:13:16:03
מה משמעות שם
הכפר שבו חייתם?

00:13:25:05 00:13:22:14
הכפר נקרא "דרוואה".

00:13:34:03 00:13:25:23
סיפרו לי שהכפר שכן בקרבת נהר
והתרנגולת שתתה מהבאר וזה השם.

00:13:37:14 00:13:34:07
כיוון שהכפר היה קרוב לנהר,
נקרא "בהישג יד של תרנגול".

00:13:41:00 00:13:37:18
קראו למקום "דרו-וואה",

00:13:49:06 00:13:43:04
הכפר היה מאוד מוכר ליהודים.

00:13:54:20 00:13:50:03
כפי שפה בארץ אנו עולים
לרגל פעם בשנה בחג ה-"סגד",

00:13:58:22 00:13:55:12
אז ההר שבו ערכנו את מפגש ה-"סגד"
השנתי היה קרוב מאוד לביתנו.

00:14:05:16 00:13:59:05
זה היה במרחק הליכה
של 40 דקות. זה היה קרוב.

00:14:09:13 00:14:06:01
בהר הזה ובכפר
היו הרבה נזירים.

00:14:15:22 00:14:11:02

המקום "דרו-והאה"
היה מאוד מפורסם.

00:14:19:16 00:14:16:03
לא יודע אם שמעת
את הסיפור,

00:14:32:01 00:14:20:18
ד"ר "פייטלוביץ" כתב שעונג שבת
ראשון באתיופיה עשה בכפר שלנו.

00:14:37:19 00:14:33:13
הכפר היה מאוד מוכר.

00:14:51:16 00:14:38:07
המיקום של הכפר היה מרכזי, אז
כשרצו להגיע לאנשהו, עברו בכפר.

00:14:55:24 00:14:52:14
האנשים שעברו בדרך עשו עצירה,
אכלו ושתו ואז המשיכו לדרכם.

00:15:05:04 00:14:56:01
אבי היה עשיר, אז אירח קרובים
שעצרו בדרך והמשיכו לכפר אחר.

00:15:09:14 00:15:07:11
איך נראה הכפר?
- מה?

00:15:12:23 00:15:09:21
איך היה נראה הכפר?
- במקום היה מזג אוויר נוח.

00:15:20:20 00:15:14:02
מצפון לכפר היה מאוד קריר
ומדרום לכפר היה חמים.

00:15:25:19 00:15:21:15
כיוון שהכפר היה במרכז,
מזג האוויר היה נוח.

00:15:29:01 00:15:26:07
היבולים שגדלו היו טעימים,
המים היו מתוקים וטעימים.

00:15:31:14 00:15:29:01
מזג האוויר בכפר
היה מאוד נוח.

00:15:36:02 00:15:32:07

מזג האוויר היה טוב
ונוח לתושבים בכפר.

00:15:40:08 00:15:37:00

בכפר הזה התגוררו רק יהודים?
- מה?

00:15:46:04 00:15:40:12

התגוררו בכפר רק יהודים?
- גרו בכפר גם הרבה נוצרים.

00:15:54:05 00:15:46:07

באזור מסוים בכפר היו הרבה יהודים,
הייתה שכונה גדולה של יהודים בכפר.

00:15:57:17 00:15:54:08

לצדנו חיו הרבה נוצרים בכפר.

00:16:06:00 00:15:59:09

איך היו היחסים עם הנוצרים בכפר?
אתה זוכר את החיים באותה התקופה?

00:16:09:13 00:16:06:03

החיים לצדם היו טובים.
החיים היו טובים.

00:16:19:20 00:16:09:15

עד שאיטליה כבשה את אתיופיה,
היהודים לא אכלו אצל הנוצרים.

00:16:27:03 00:16:20:16

לא נכנסנו הביתה אחרי השוק
שהיו בו נוצרים, רק אחרי טבילה.

00:16:38:01 00:16:27:05

טבלנו בתוך המים וטבלנו
את חפצינו ואז נכנסנו הביתה.

00:16:44:24 00:16:39:20

כשהיו לכם חגים בכפר, ידעתם
לכבד ולשמור זה את החג של זה?

00:16:51:06 00:16:45:06

לא השתתפנו ולא שמרנו את החגים שלהם
וגם הם לא שמרו את החגים שלנו.

00:16:54:09 00:16:51:22

למשל יש להם חג "מסקל",

00:17:03:23 00:16:54:12
לא רק שלא שמרנו את החג הזה,
היכו אותנו אם צפינו בהם חוגגים.

00:17:07:05 00:17:04:17
אסרו עליכם לצפות בהם חוגגים?
- בדיוק, אסרו עלינו לצפות בהם.

00:17:13:13 00:17:08:08
אני מבינה שכיבדתם זה את זה, נכון?
- מלבד זה, בשאר הדברים הסתדרנו.

00:17:19:01 00:17:14:09
באמונתנו היינו
שונים זה מזה.

00:17:23:15 00:17:19:17
לפעמים קרה שרבתם זה עם זה?
או שהתווכחתם זה עם זה?

00:17:31:05 00:17:23:18
כן, לפעמים קרה ש...
האמת שבשכונה שלי לא עברו נוצרים.

00:17:38:12 00:17:31:08
שמפעם לפעם היו חילופי קללות,
בצורה הזאת חיינו אחד עם השני.

00:17:46:10 00:17:38:15
היה לאבי חבר קרוב
שהיה "קייס" נוצרי.

00:17:52:24 00:17:46:15
אבי לא ידע קרוא וכתוב,
ה-"קייס" ידע זאת,

00:17:59:14 00:17:53:02
ואז אמר, לא מספיק שאתה אנאלפבית,
גם את הבן שלך אתה משאיר ככה.

00:18:02:16 00:17:59:24
הוא אמר לאבי שירשום אותי לביה"ס
ושאני אתחיל ללמוד קרוא וכתוב.

00:18:06:18 00:18:03:02
אבי ענה לו: איך אשלח את
הבן שלי ללמוד בכנסייה.

00:18:12:20 00:18:07:03
ה-"קייס" הנוצרי ענה לו: מי שלימדו

אותי מזמור דוד היו קייסים יהודים.

00:18:18:22 00:18:13:00
לכן תשלח אותו ללמוד שם, המקרא
שלנו וכל הכתוב דומה אחד לאחד.

00:18:23:00 00:18:19:01
לא יקרה לו כלום, תשלח
אותו ללמוד בכנסייה.

00:18:25:15 00:18:23:02
אבי ענה: אם כך, תרשום
אותו לימודי תורה בכנסייה.

00:18:35:14 00:18:25:20
לקח אותי לכנסייה ואמר למורה:
תלמד אותו תורה, הוא יהודי.

00:18:39:05 00:18:35:18
המורה אמר: כבוד ה-"קייס", איך
אלמד לימודי תורה, הרי הוא יהודי.

00:18:52:06 00:18:39:07
ה-"קייס" צחק ואמר: הכול דומה,
תלמד אותו הכל למעט הברכות.

00:18:59:13 00:18:52:12
התלהבתי וקלטתי די מהר,
למדתי את הכתובים די מהר.

00:19:08:15 00:18:59:16
הכיתות לא היו בתוך הכנסייה,
היו חדרי לימוד שנבנו במיוחד,

00:19:16:13 00:19:08:20
המורה לימד לפי שעות מסוימות
בכיתות הלימוד השונות במהלך היום.

00:19:23:19 00:19:17:08
פרצה קטטה בין התלמידים והם שרפו
את החדרים שהיו עשויים מחציר.

00:19:30:08 00:19:23:22
לאחר מכן חזרתי לעבודתי בשדה,
לא למדתי הרבה זמן בביה"ס הזה.

00:19:35:04 00:19:30:13
כמה זמן לקח לך להגיע לביה"ס?
- חצי שעה.

00:19:36:01 00:19:35:06

חצי שעה.
- חצי שעה.

00:19:38:01 00:19:36:04

הלכת לשם ברגל?
- כן, צעדתי ברגל.

00:19:40:06 00:19:38:03

השיעורים התחילו בבוקר?
היו שעות לימוד מסוימות?

00:19:43:06 00:19:40:08

בבוקר, לאחר שביצעתי את העבודות
השוטפות, הלכתי ללמוד בביה"ס.

00:19:47:15 00:19:43:08

זאת אומרת שהלכת ללמוד בערב?
- לא, בשעות הבוקר.

00:19:50:00 00:19:47:18

כמה זמן ארכו השיעורים?

00:19:56:16 00:19:50:12

למדתי חצי יום ולאחר מכן
הלכתי לרעות את הצאן והבקר.

00:19:59:05 00:19:56:20

זו הייתה שגרת יומך?
- כן, זו הייתה שגרת היום.

00:20:05:19 00:19:59:07

הספר...
- מלבד יום שבת וראשון.

00:20:09:07 00:20:06:03

יום שבת זה היה יום המנוחה שלנו,
יום ראשון היה יום המנוחה שלהם.

00:20:12:24 00:20:09:20

ידעת אז לקרוא ולכתוב?
- כן, קצת...

00:20:25:05 00:20:13:01

פעם אחת היה תלמיד שעשה קלף
מעור של פרה שכתב בו מזמורים.

00:20:31:19 00:20:25:19

הוא קרא לי להתלוות אליו
וככה תרגלתי קרוא וכתוב.

00:20:41:02 00:20:31:24
הוא נתן לי חתיכה מהקלף
ואמר, תתחיל לכתוב ולתרגל.

00:20:44:09 00:20:41:16
ומאז בעצם השתפרתי בכתיבה.

00:20:53:18 00:20:44:12
בכפר לא הרבה ידעו לקרוא, אז
כשהגיע מכתב למישהו, הקראתי אותו.

00:20:59:00 00:20:54:10
וככה בעצם הלכתי
והשתפרתי בקרוא וכתוב.

00:21:02:00 00:20:59:03
כמה שנים למדת
אצל אותו "קייס"?

00:21:05:06 00:21:02:02
אני מעריך שלמדתי
אצלו שנתיים-שלוש.

00:21:13:07 00:21:06:00
חבריי בכפר, קרובי המשפחה
שלך, גם למדו לימודי תורה?

00:21:14:08 00:21:13:10
כן.

00:21:25:11 00:21:14:12
היו הרבה תלמידים?
- באו נוצרים ו-2 ילדים יהודים.

00:21:32:22 00:21:26:01
לא היה בכפר ביה"ס ממשלתי?
- לא היה בכלל ביה"ס ממוסד.

00:21:39:11 00:21:33:01
לא היה אז ביה"ס ממשלתי,
היה רק ביה"ס ללימודי תורה.

00:21:43:14 00:21:40:09
אז כל מי שרצה ללמוד יכל
ללמוד רק לימודי תורה?

00:21:48:14 00:21:43:16
כן, יכל ללמוד רק לימודי
תורה אצל ה-"קייסים".

00:22:05:21 00:21:55:10
כמה שנים למדת אצל ה-"קייס"?
- אני חושב שלמדתי כ-3 שנים.

00:22:09:11 00:22:05:24
זה היה מחולק לכיתות או לא?

00:22:18:18 00:22:09:18
לא זה לא ככה.
לא היו כיתות והקבצות.

00:22:25:02 00:22:19:12
לימדו אותנו לימודי תורה
לפי הבשלות והגיל.

00:22:33:23 00:22:25:04
בשיעורים הראשונים מתרגלים אותיות,
הייתי מוכן, כבר ידעתי את האותיות.

00:22:43:24 00:22:34:06
היו מלמדים את החדשים
א'-ב' בצורה של שירה.

00:22:53:14 00:22:44:10
זה היה נוסח נוצרי, סתם תרגלתי
איתם את זה. לא האמנו בכתוב.

00:23:08:10 00:22:53:22
אחר כך לימדו בשפת ה-"געז".
כל מיני תפילות וטעמים.

00:23:11:15 00:23:08:21
אני מספר לך איך הייתה
שיטת הלימוד הנוצרית.

00:23:22:10 00:23:11:22
בנוסף לימדו אותנו
תפילות ארוכות יותר.

00:23:31:24 00:23:22:12
לאחר מכן לימדו אותנו
את שפת ה-"געז".

00:23:45:19 00:23:32:02
לאחר מכן למדנו את מזמור דוד
ומזמורים נוספים.

00:23:57:17 00:23:45:23
וככה למדנו בעל פה

את מזמור דוד.

00:24:03:21 00:23:57:19
המשכנו לתרגל עד שידענו מילה
במילה את התפילות ומזמור דוד.

00:24:12:11 00:24:03:24
לאחר הבסיס, המשכנו בתפילות
יהודיות והם בתפילות נוצריות.

00:24:21:02 00:24:12:14
הם תרגלו עוד הרבה תפילות שלהם.
אנחנו לא למדנו את התפילות האלה.

00:24:24:22 00:24:21:05
מכיוון שכבר היה שוני בדת?
- בדיוק.

00:24:28:06 00:24:25:08
ככה למדתי קרוא וכתוב
ולימודי תורה.

00:24:39:06 00:24:31:17
שילמתם על שיעורי התורה האלה?
- לא שילמנו, זה היה בחינם.

00:24:47:10 00:24:40:07
כשהיית קטן, מה חלמת
להיות כשתגדל?

00:25:01:10 00:24:48:13
שאפתי להיות כמו אבי, לדעת איך
לחרוש את האדמה, אלה השאיפות שלי.

00:25:16:22 00:25:01:14
אבל לאחר שלמדתי קרוא וכתוב,
לא רציתי לחיות בכפר ולהיות חקלאי.

00:25:19:03 00:25:17:00
כיוון שכבר היית מלומד?
- בדיוק.

00:25:24:05 00:25:19:05
כי ידעתי קרוא וכתוב, ורציתי
לגור בעיר ולא לחיות בכפר.

00:25:33:23 00:25:24:09
אמרתי שד"ר פייטלוביץ' עשה
את העונג שבת הראשון בכפר שלנו?

00:25:54:03 00:25:34:00
הוא התגורר אז ב-"וולקה" שבגונדר,
כיוון שהוא עירוני, בחר לגור שם.

00:26:04:05 00:25:54:05
לכן כל יהודי שגר בקרבת מקום,
זכה ללמוד אצלו על אודות אירופה.

00:26:13:00 00:26:04:21
כשדודי ביקרו שם וחזרו לכפר, שמעתי
שסיפרו על הגעה לארץ דרך "אסמרה".

00:26:18:18 00:26:13:04
שמעתי אותם אומרים שדרך
"אסמרה" ניתן להגיע לירושלים.

00:26:21:04 00:26:18:22
באותו הזמן
הייתי בן 21.

00:26:26:07 00:26:21:16
סיימת ללמוד?
- לא. עזבתי את הלימודים ונישאתי.

00:26:37:19 00:26:26:21
חיתנו אותנו, אך היינו קטנים
אז כל אחד גר בבית הוריו.

00:26:41:19 00:26:37:21
שמעתי כל מיני סיפורים על ההגעה
לירושלים, רציתי לברוח מחיי הכפר.

00:26:51:01 00:26:41:22
בליבי רציתי מאוד לעזוב את הכפר,
זזה מכיוון שידעתי קרוא וכתוב.

00:26:54:09 00:26:51:03
ואז צעדתי ברגל
לכיוון "אסמרה".

00:26:57:01 00:26:54:12
מאיפה?
- צעדתי מגונדר עד ל-"אסמרה".

00:26:58:19 00:26:57:03
ברגל מגונדר עד ל-"אסמרה"?
- כן.

00:27:03:09 00:26:58:21
מהכפר שבו גדלת, מ-"דרו-וואה"...

- מ-"דרו-והאה" עד "אסמרה".

00:27:07:09 00:27:03:13

כמה זמן זה לקח לך?
- ובכן, צעדתי ועשיתי הפסקות.

00:27:12:20 00:27:07:12

מי שצועד ולא עוצר סתם, כמובן מלבד שינה, יכול להגיע גם תוך 10 ימים.

00:27:17:03 00:27:13:02

10 ימים צעדתי לבד?

- כן, צעדתי לבד.

00:27:27:08 00:27:17:07

עצרתי ללינה בכל כפר בדרך, ביקשתי שיתנו לי אוכל ולינה,

00:27:28:10 00:27:27:10

ככה הגעתי ליעד.

00:27:31:05 00:27:28:13

לקח לי כחודש...

- מה לקחת איתך לצעידה הזאת?

00:27:32:03 00:27:31:08

לא לקחתי איתי שום דבר.

00:27:34:05 00:27:32:05

באיזו שעה יצאת מהבית ועזבת את הכפר?

00:27:36:21 00:27:34:08

יצאתי מהבית בצהרי היום והתחלתי לצעוד לכיוון "אסמרה".

00:27:39:06 00:27:36:23

סיפרת להוריך?

- לא, לא סיפרתי להם.

00:27:43:02 00:27:39:21

עזבת מבלי לומר כלום?
- כן, ברחתי מהבית מבלי לומר כלום.

00:27:46:14 00:27:43:22

לאחר הליכה רבה הגעתי ליעד,

00:27:50:17 00:27:46:14

ושם היה עשיר בשם "מנסור",

הוא היה יהודי ממוצא תימני.

00:27:59:10 00:27:51:14

שמענו שמועה שהוא עוזר
ליהודים לעלות לירושלים.

00:28:01:12 00:27:59:12

היכן אותו האיש, באסמרה?
- מה?

00:28:04:01 00:28:01:14

הוא היה ב-"אסמרה"?
- מי?

00:28:05:17 00:28:04:03

כן, אותו מנסור
היה גר ב-"אסמרה".

00:28:07:03 00:28:05:19

הוא היה איש עשיר מאוד.

00:28:11:24 00:28:07:14

היה לו סופרמרקט ענק ב-"אסמרה",
קראו לסופר שלו "דייטה מנסור".

00:28:13:03 00:28:12:04

הוא היה אתיופי?
דייטה...

00:28:15:03 00:28:13:06

לא, לא הוא היה
יהודי ממוצא תימני.

00:28:17:11 00:28:15:07

הוא היה מיהודי תימן.
- הוא היה תימני.

00:28:18:07 00:28:17:14

או-קיי.

00:28:25:23 00:28:18:09

שאלתי כל מיני אנשים היכן
הסופרמרקט שלו והגעתי ליעד.

00:28:31:13 00:28:26:01

במקרה אחד מהעובדים שלו
ידע לדבר אמהרית.

00:28:34:20 00:28:31:16

לאחר שהגעת ל-"אסמרה", נכון?

- כן.

00:28:38:10 00:28:34:22
חכה רגע, תאר לי איך היה
המסע הארוך הזה ל-"אסמרה"?

00:28:41:07 00:28:38:12
אני מבינה שלא לקחת איתך כלום
כאשר יצאת לכיוון "אסמרה"?

00:28:43:19 00:28:41:09
גם להוריך לא סיפרת?
- לא סיפרתי להם.

00:28:49:02 00:28:43:21
בטח אחרי זה הם הודיעו נעלמת?
- כן, חשבו שנעלמתי והרימו ידיים.

00:28:52:05 00:28:49:20
כמה זמן ארך
המסע הארוך הזה?

00:28:56:23 00:28:52:07
זה לקח לי חודש ימים.
- חודש שלם?

00:29:01:02 00:28:57:01
שרדתי את היום כי ביקשתי מאנשים
טובים שיעזרו לי באוכל ולינה.

00:29:06:16 00:29:01:08
הגעתי ל-"אסמרה" ופגשתי
את העוזר שלו שדיבר אמהרית.

00:29:09:24 00:29:06:18
פניתי אליו ושאלתי,
היכן החנות של "מנסור"?

00:29:14:23 00:29:10:02
הוא הראה לי ומסר שהוא לא נמצא.
הוא אמר שהוא יגיע יותר מאוחר.

00:29:17:20 00:29:15:02
המתנתי לו באזור
והוא אכן הגיע.

00:29:21:00 00:29:17:22
כשירד מרכבו, ניגשתי אליו
ולחצתי את ידו לשלום.

00:29:27:16 00:29:21:15
פניתי אליו בטיגריט...
למדתי כמה מילים מדוד שלי.

00:29:30:15 00:29:27:16
אמרתי לו, מה שלומך?
הוא ענה לי, מה רצונך?

00:29:32:13 00:29:30:15
אמרתי לו,
אני מביתא ישראל.

00:29:38:04 00:29:33:01
הוא חשב שאמרתי "שרא אלה"
שפירושו, יש עבודה, באמהרית.

00:29:42:22 00:29:38:15
כשפניתי אליו שוב ושוב,
הוא קרא לחבר שלו שדיבר אמהרית.

00:29:48:07 00:29:43:02
הוא שאל אותנו מה הוא אומר.
אמרתי שיאמר לו שאני יהודי.

00:29:50:10 00:29:48:21
כשהוא שמע שאני יהודי,
הוא נרגע והתיידד איתי.

00:30:00:03 00:29:50:14
שבוע קודם, ישראל שלחה רב, שמואל,
לבנות ביה"ס יהודי ב-"אסמרה".

00:30:06:05 00:30:00:16
אותו רב "שמואל בארי" בא ל-"אסמרה",
שכר דירה והתמקם כדי להקים ביה"ס.

00:30:12:12 00:30:06:20
מר יונה בוגלה היה בדרכו לשם
עם ה-"קייסים" והתלמידים.

00:30:21:04 00:30:13:12
"מנסור", האיש העשיר,
קרא ל"רבי שמואל".

00:30:25:00 00:30:21:16
הוא אמר: האדם הזה טוען
שהוא יהודי, מה נעשה איתו.

00:30:28:09 00:30:25:06
הם קראו לי ושאלו

אותי כל מיני שאלות.

00:30:33:05 00:30:28:12
בעזרת המתרגם, שאלו אותי שאלות
על השבת, התפילות וההלכות.

00:30:38:18 00:30:33:08
הוא נתן לי 2 "בר" ואמר, תאכל
עם זה ארוחה ובבוקר תגיע לכאן.

00:30:41:23 00:30:39:04
השבת: יש לי כסף שמספיק
לקנות ארוחה להיום.

00:30:46:14 00:30:42:00
הוא היה מאוד מרוצה מתשובתי.
רכשתי את האמון שלו.

00:30:49:17 00:30:46:16
רכשת את אמונו כי היה לך כסף?
- בדיוק. כי אמרתי שיש לי כסף.

00:30:51:22 00:30:49:20
היה לך מספיק כסף?
- כן, היה לי.

00:30:55:05 00:30:52:00
זה כסף שלקחת מהבית?
- כן, כסף שלקחתי מהבית.

00:30:59:06 00:30:55:07
רגע, התקדמנו מהר מדי.

00:31:05:10 00:31:00:03
כשהגעת לטיגריי, ביקרת אצל דודך?
- כן, "אסמהנט", הוא היה טיגריי.

00:31:08:06 00:31:05:12
הגעת לשם ושהית אצל דודך?
- כן.

00:31:14:24 00:31:08:20
שהיתי אצלו בערך חודש.

00:31:16:14 00:31:15:02
מה עשית אצלו
במהלך החודש הזה?

00:31:20:06 00:31:16:19
עזרתי בעבודות, קצרתי תבואה,

חרשתי עם בניו את האדמה.

00:31:24:12 00:31:20:11
אמרת לו שרצונך לעלות לישראל?
- לא, לא סיפרתי לו.

00:31:27:19 00:31:24:18
אמרת לי שאני נוסע ל-"אסמרה".
- או-קי".

00:31:31:07 00:31:27:23
אך הוא לא רצה לתת לי לנסוע לשם.
- למה?

00:31:38:22 00:31:31:10
הוא רצה שלא יקרה לי כל רע
ורצה לשלוח אותי בחזרה להוריי.

00:31:42:10 00:31:39:01
אז מה הוא אמר לך שעזבת?
- עכשיו כשהוא...

00:31:53:08 00:31:42:12
אמר, תמשיכו בעבודה ורכב על סוסו
לשוק כדי לקנות לעצמו ולנו בגדים.

00:31:57:01 00:31:53:13
כשיצא לעבר השוק, התארגנתי
וברחתי לכיוון "אסמרה".

00:31:59:05 00:31:57:04
לא פחדת כשעשית את כל
המסעות האלה לבדך?

00:32:05:01 00:31:59:08
החלטתי והלכתי עם זה עד הסוף,
אלוהים כיוון אותי אל גורלי.

00:32:08:17 00:32:05:03
אם היית מספר היו אוסרים עליך ללכת?
- הם לא היו מאפשרים ללכת.

00:32:10:14 00:32:08:20
לא היו מאפשרים לך ללכת?
- לא, לא היו מאפשרים לי.

00:32:14:16 00:32:10:16
גם לדורך עשית כמו שעשית להוריך?
- כן, לא נפרדתי, עזבתי במפתיע.

00:32:19:24 00:32:15:10
עכשיו, כפי שסיפרתי לך, הלכתי
ל-"אסמרה" ופגשתי את "מנסור".

00:32:23:14 00:32:21:01
כפי שהתבקשתי, הגעתי
אליהם למחרת בבוקר.

00:32:32:18 00:32:23:17
לא הכרתי את חיי העיר, שיש
מלונות, והתכוונתי לישון בחוץ.

00:32:34:18 00:32:32:22
לא ידעתי שהעיר כל כך גדולה.

00:32:38:22 00:32:34:20
הלכתי קילומטרים רבים
ולא יצאתי מהעיר.

00:32:44:10 00:32:39:00
ואז ראיתי קוביות חציר בשדה,
שכבתי על אחת מהן והלכתי לישון.

00:32:51:11 00:32:44:13
קמתי מוקדם לפני שמישהו יראה
אותי והלכתי לבית של "מנסור".

00:32:55:07 00:32:51:15
הייתה מפותחת, תאר לנו איך נראתה?
- מי? "אסמרה"?

00:33:00:22 00:32:55:11
"אסמרה" הייתה עיר מיוחדת, האיטלקים
שלטו בעיר תקופה לכן הם פיתחו אותה.

00:33:02:07 00:33:00:24
אתה מתכוון לזמנים ההם?
- כן.

00:33:08:08 00:33:02:10
כשאני הייתי שם, האיטלקים עזבו
את העיר והאנגלים שלטו בעיר.

00:33:14:24 00:33:09:00
היא לא הייתה חלק מאתיופיה.
היא הייתה פדרציה בפני עצמה.

00:33:20:06 00:33:15:17
בבוקר הגעתי לבית של "מנסור".

00:33:26:24 00:33:20:09
אולי שמעת על פרופסור "טמרת"?
- או-קיי.

00:33:28:07 00:33:27:02
הוא היה בזמן הזה ב-"אסמרה".

00:33:30:16 00:33:28:11
באותו הזמן?
- כן.

00:33:35:18 00:33:30:19
רבי שמואל הביא את פרופסור
"טמרט" לפגישה ביננו.

00:33:40:03 00:33:35:22
הוא שאל אותי הרבה שאלות,
כגון: הבן של מי אני, מהיכן באתי.

00:33:43:15 00:33:40:06
האמת שהוא לא כל כך הכיר
הרבה מהמשפחה המורחבת שלי,

00:33:48:16 00:33:43:19
אך כשציינתי את בוגג'רון בוגלה,
שהיה סבא של אימי, איש מוכר,

00:33:54:22 00:33:48:23
כשהזכרתי את השם שלו,
הוא הכיר אותו.

00:33:58:17 00:33:55:10
הוא אמר לרבי שמואל, הוא
מזרע ישראל, אתה יכול ללמד אותו.

00:34:01:20 00:33:58:20
הוא זה שנתן אישור שאני יהודי,
וגרם לכך שאני והרב נתיידד.

00:34:16:05 00:34:01:22
הרב לקח אותי לדירתו ולימד אותי
לפתוח ברז, לימד אותי הרבה דברים.

00:34:21:14 00:34:16:24
הוא אמר לי שאני יכול
להיכנס להתקלח וכך עשיתי.

00:34:28:19 00:34:22:02
כשיצאתי מהמקלחת, נתן לי
מכנסיים וחולצה נקיים.

00:34:35:08 00:34:29:09
התלבשתי, והייתי אז צעיר,
הייתי במשקל טוב, לא שמן ולא רזה.

00:34:38:08 00:34:35:17
היית נשוי בתקופה הזאת?
- כן, נטשתי גם אותה.

00:34:40:06 00:34:38:10
גם את האישה נטשתי?
- כן, גם אותה, ונסעתי לשם.

00:34:44:01 00:34:40:08
היו לכם אז ילדים?
- לא, היא הייתה נערה צעירה.

00:34:52:22 00:34:45:07
שהייתי בבית השכור
זמן מה.

00:35:02:06 00:34:53:01
ואז פרופסור "טמרט" בישר לי
שבשבוע הבא יגיעו יהודים מגונדר.

00:35:08:18 00:35:02:19
יום אחד, בזמן שישנתי,
צלצלו בדלת.

00:35:16:14 00:35:10:02
כשפתחתי, ראיתי שמדובר בקבוצה
גדולה של יהודים שהגיעו מגונדר.

00:35:22:08 00:35:16:16
במקרה בתוך הקבוצה שהגיעה
פגשתי את בעלה של דודתי.

00:35:30:15 00:35:23:01
כשאמרתי לו שלום, הם שאלו מי אני,
הוא אמר: הוא בן דודה של אשתי.

00:35:34:20 00:35:30:15
לאחר מכן פגשתי גם
כמה מקרובי משפחתי שם.

00:35:45:21 00:35:34:24
הוא אמר לי: מהיום אתה כמו בני,
אשלם לך 20 "בר" בחודש ותעבוד אצלי.

00:35:51:02 00:35:46:00

בנוסף אתה גם תלמד כאן.

00:35:53:01 00:35:51:06
מי אומר לך את הדברים האלה?
- רבי שמואל.

00:35:54:23 00:35:53:04
זה שנשלח מישראל
להקים ביה"ס באתיופיה.

00:35:59:20 00:35:55:01
הגיע גם מר "יונה בוגלה"
שגילינו שאנחנו קרובי משפחה.

00:36:03:06 00:36:00:18
ושם למדנו יהדות במשך שנה.

00:36:04:24 00:36:03:10
ב"אסמרה".
- כן, ב"אסמרה".

00:36:08:19 00:36:05:02
מה למדתם?
- עברית וקצת מתמטיקה.

00:36:13:17 00:36:09:04
רוב הזמן למדנו עברית.
- היו הרבה תלמידים?

00:36:18:24 00:36:13:22
ובכן, הצעירים שהיו שם
יועדו לעלות לישראל.

00:36:21:08 00:36:19:02
אני וה-"קייסים" נשארנו
שם כדי ללמוד עברית,

00:36:25:11 00:36:21:10
אם לא הייתי אומר שאני נשוי,
הייתי עולה ארצה עם הצעירים.

00:36:33:11 00:36:25:13
אותי ואת ה-"קייסים" שמו בכפרים
של יהודי אתיופיה שנלמד עברית.

00:36:36:23 00:36:33:13
הצעירים עלו ארצה דרך "אסמרה".

00:36:42:10 00:36:37:01
אני מתכוון לחלוצים שעלו

ארצה ולמדו בכפר בתיה.

00:36:47:16 00:36:43:11

הציבו אותי ללמד
בכפר שנקרא "וּזַאבָה".

00:36:50:23 00:36:47:20

הוצבתי שם ולימדתי
עברית במשך שנה.

00:36:54:13 00:36:51:01

לאחר מכן...
- רגע, לפני שנעבור הלאה.

00:37:02:19 00:36:57:00

לא הודעת לדודך לפני שעזבת?
- כן, זה נכון.

00:37:06:21 00:37:02:21

כשהיית בדרכים, חווית איזה
אירוע? חוויה רעה בדרך?

00:37:13:10 00:37:06:21

במסע המפרך הזה, ללא מים ואוכל,
בטח היה לא נעים, יש לך מה לספר?

00:37:16:04 00:37:13:13

כן, כן.
- יש משהו שזכור לך?

00:37:20:06 00:37:16:08

כן, יש מקרה שזכור לי.

00:37:23:19 00:37:20:09

יש קבוצה של אנשים
שקוראים להם "שהו".

00:37:33:03 00:37:24:20

לא עובדים בשדה, עיקר עיסוקם,
לחלוב פרות וגמלים ולסחור בזה.

00:37:45:24 00:37:33:11

מולם חיו נוצרים שעבדו את השדה
וכשהייתי ליד נתנו לי אוכל ולינה.

00:37:56:16 00:37:46:02

הזהירו אותי לא לשתות מהחלב של
ה-"שהו", כיוון שזה חלב גמלים.

00:38:02:10 00:37:56:18

הנוצרים אמרו: אם יציעו לך חלב,
תשתה אם חולבים את הפרה ישר מולך.

00:38:05:13 00:38:02:13
ולאחר מכן המשכתי במסע
שלי לכיוון "אסמרה".

00:38:13:04 00:38:05:16
היו לי הרבה חוויות בדרך.
- ספר לי סיפור שאתה זוכר.

00:38:14:17 00:38:13:06
משהו שאני זוכר...

00:38:31:20 00:38:14:20
כשיצאתי מדודי לכיוון "אסמרה",
בדרך מצאתי "אנג'רה" עם חמאה.

00:38:34:21 00:38:31:24
זה היה מקרה מיוחד.

00:38:41:04 00:38:35:11
כל שאר המקרים הם
עם כל מיני אנשים.

00:38:48:11 00:38:41:23
פגשתי כל מיני אנשים טובים בדרך
שכיוונו אותי, לפעמים ליוו אותי.

00:38:57:18 00:38:51:09
לאחר הליכה ממושכת העברתי
את הלילה במקום בשם "ארזה".

00:38:59:10 00:38:57:23
איך ידעת להגיע ממקום למקום
ואיך ידעת שאתה בכיוון הנכון?

00:39:01:07 00:38:59:12
מה?
- איך ידעת את הדרך ל-"אסמרה"?

00:39:04:19 00:39:01:09
שאלתי את העוברים והשבים.

00:39:14:15 00:39:04:22
ידעתי קצת טיגרית שלמדתי מדודי,
שאלתי כל מיני אנשים והגעתי ליעד.

00:39:20:17 00:39:14:18
האנשים ידעו לדבר רק טיגרית?

- לרוב, מי שפגשתי, דיבר טיגרית.

00:39:23:23 00:39:20:19
רוב התושבים שם ידעו רק טיגרית?
- לא היה מי שדיבר אמהרית.

00:39:32:04 00:39:24:18
היו כאלה שגם ידעו לדבר אמהרית,
במיוחד אלה שפעם גרו או היו בגונדר.

00:39:33:09 00:39:32:07
אבל חוץ מכמה בודדים,
רובם דיברו רק "טיגרית".

00:39:39:24 00:39:33:12
הגעת לשכונה מסוימת, איך ידעת ממי
לבקש עזרה, ואיך פנית אל האנשים?

00:39:43:08 00:39:40:02
ניגשתי לבית ואמרתי, אני בדרכים
ועשיתי עצירה, כיוון שהחשיך.

00:39:46:13 00:39:43:15
ואז הם אירחו אותך?
- כן, היו כאלה שאירחו אותי.

00:39:52:09 00:39:46:16
אם לא ארחו אותי, ביקשתי
מהם פת לחם והלכתי לישון.

00:40:01:20 00:39:53:00
היו שאירחו אותי בביתם, הגישו אוכל
ולנתי ובבוקר נתנו לחם וליוו אותי.

00:40:07:16 00:40:02:02
הדרכים היו מפחידות?
- לא, זה לא היה מפחיד.

00:40:14:20 00:40:07:21
לא היו חיות בדרך? לא היו שוודים?
- מלבד חיות בר, לא היה משהו מפחיד.

00:40:22:10 00:40:14:24
נתקלת בחיות בר בדרכים?
- לא, לא נתקלתי בשום חיית בר.

00:40:34:00 00:40:23:12
כשביקשת להתארח ולשהות בלילה,
סיפרת למה אתה הולך ל-"אסמרה"?

00:40:36:07 00:40:34:05
האמת שזו שאלה ממש טובה.

00:40:46:21 00:40:36:12
שיקרתי ואמרתי שאני הולך
לחפש את אחי ב-"אסמרה".

00:40:50:06 00:40:47:02
זה מה שסיפרתי להם, גם את
היותי יהודי לא חשפתי בפניהם.

00:40:52:22 00:40:51:11
זה הסיפור שסיפרתי
לאנשים שפגשתי בדרכים.

00:40:57:18 00:40:53:01
סיפרת שאתה הולך לחפש את אחיך?
- כן, אמרתי שאני מחפש את אחי.

00:41:02:04 00:40:57:21
ואז למדנו שנה אחת עברית
והביאו אותנו ל"וואבה" שבגונדר.

00:41:08:13 00:41:02:06
בנוסף ל-"קייסים" שאיתך,
היו גם רבנים מישראל?

00:41:11:01 00:41:08:15
לא היו ישראלים צברים.
- היו רק יהודי אתיופיה.

00:41:13:19 00:41:11:04
ה-"קייסים" שהיו איתי, באו מכל
מיני כפרים יהודים סביב גונדר.

00:41:19:04 00:41:14:12
ערכתם תפילות או שרק לימדתם עברית?
- כן, בוודאי שערכנו תפילות.

00:41:26:18 00:41:19:08
לימדנו גם עברית וגם לימודי תורה.
מר יונה בוגלה למד עברית פה בארץ.

00:41:33:23 00:41:27:10
למד את השפה העברית והמדינה ליוותה
אותו, והיה נציג עלייה באתיופיה.

00:41:36:21 00:41:34:00
מי שלימד אותנו את העברית
היה מר יונה בוגלה, האגדי.

00:41:46:00 00:41:37:00
מה היו התחושות שהרגשת לאחר
שלמדת עברית וחזרת לכפרים...

00:41:48:03 00:41:46:04
בתור מורה לעברית?
- בתור מורה לעברית.

00:41:50:10 00:41:48:06
מה הרגשת אז?

00:41:56:09 00:41:50:13
השאיפה שלי הייתה
לעלות לארץ ישראל.

00:41:59:00 00:41:56:13
היכן הציבו אותך
ללמד עברית?

00:42:04:14 00:41:59:03
שנה אחת לימדתי בכפר שנקרא "בנקר",
ולאחר מכן הציבו אותי ב-"וואבה".

00:42:10:01 00:42:04:21
ב-"וואבה" לימדתי
משהו כמו 4 שנים.

00:42:12:21 00:42:10:04
ב-"וואבה" לימדת 4 שנים?
- כן.

00:42:27:09 00:42:13:01
ואז המשכורת שלנו כמורים קוצצה,
ביה"ס שבו לימדתי ב-"וואבה" נשרף.

00:42:33:23 00:42:27:12
הברירה היחידה שנותרה לי, לחזור
לכפר הוריי ולהתפרנס מהחקלאות.

00:42:35:21 00:42:34:01
חזרתי לכפר שבו נולדתי.

00:42:44:09 00:42:36:04
כשהיית מורה לעברית, לימדת
בשני מקומות, ובאחד לימדת שנה?

00:42:48:18 00:42:44:13
כן, ובמקום נוסף לימדתי 4 שנים.
- במקום נוסף 4 שנים, וזהו?

00:42:52:21 00:42:48:21
במקום הראשון בכפר "בנקר", איך
התלמידים קיבלו אותך במפגש הראשון?

00:42:56:08 00:42:53:00
לילדים היה רצון ללמוד עברית.
לימדתי ילדים בכל מיני גילאים.

00:43:00:24 00:42:56:18
בנו ביה"ס בכפר ושם
לימדתי את הילדים עברית.

00:43:04:24 00:43:01:05
מה למשל לימדת אותם?
- את אותיות הא'-ב'.

00:43:08:13 00:43:05:02
לימדתם אותם עברית?
- לימדתי אותם גם אמהרית.

00:43:16:03 00:43:08:17
לימדתי גם אמהרית, היה ספר
שמשד החינוך האתיופי הוציא,

00:43:19:06 00:43:16:05
לספר קראו "טריק אנא מסלי",
שפירושו משל ונמשל.

00:43:22:20 00:43:19:08
אני זוכר שלימדתי מהספר הזה.

00:43:26:18 00:43:22:22
רוב התלמידים היו יהודים?
- היו רק יהודים.

00:43:31:24 00:43:26:20
מכל הקבוצה הגדולה הזאת
היו בודדים שהיו נוצרים.

00:43:34:23 00:43:32:02
מלבד אלה, כולם היו יהודים.
זה היה ביה"ס יהודי.

00:43:38:07 00:43:35:02
טוב, ב-"וואבה" שהית 4 שנים.
- כן, כן.

00:43:42:19 00:43:38:10
איך היו החיים שם?

- החיים היו מאוד טובים.

00:43:46:24 00:43:42:23
אף שהמשכורת הייתה נמוכה,
הסתדרנו כי הכול היה זול.

00:43:55:09 00:43:48:22
המוצרים נמכרו בזול,
יכולת לקנות כבשה ב-4 "בר".

00:44:04:01 00:43:56:05
מאכלים נמכרו ב"בר" אחד.
בתקופה זו הכול היה נורא זול.

00:44:08:04 00:44:04:03
העיסוק העיקרי שלך היה הוראה?
- כן.

00:44:14:22 00:44:08:08
זה היה ביה"ס גדול ומרשים?
- כן, אמרתי, זה היה ביה"ס גדול.

00:44:21:03 00:44:15:00
לאחר מכן שרפו את 2 הבניינים,
ולא ידעו מי שרף את ביה"ס.

00:44:30:01 00:44:21:05
כשבישראל שמעו שביה"ס נשרף, הפסיקו
לשלם לנו והייתי חייב לחזור לכפר.

00:44:39:02 00:44:30:11
בביה"ס הגדול, היו הרבה תלמידים?
- כן, היו הרבה, כ-50-60 תלמידים.

00:44:42:00 00:44:39:06
התלמידים היו נערים בוגרים.
- בני כמה היו התלמידים?

00:44:51:02 00:44:42:02
הם היו בגילאי 12 ומעלה,
כלומר בגילאי 15 ומעלה.

00:44:59:24 00:44:51:21
המסלול היה ללמוד עברית ולעלות?
- כן, זה היה אמור להיות המסלול.

00:45:09:00 00:45:00:14
ככה היה המסלול, לומדים עברית,
עולים, חוזרים ומלמדים עברית.

00:45:14:21 00:45:09:07
כשחיית ב-"ווזאבה" אמרת שהכל
היה זול, היכן ישנת, איפה חיית?

00:45:25:06 00:45:14:24
היה לי בית שבניתי, הבאתי את אשתי,
אשתי ילדה את ילדיי הבכורים שם.

00:45:31:00 00:45:25:09
הבאת את אישתך ל-"ווזאבה"?
- כן, הבאתי אותה.

00:45:34:16 00:45:31:05
לאחר ששרפו את ביה"ס, הפסקת ללמד
וחזרת לגור בכפר הוריך עם משפחתך.

00:45:40:07 00:45:34:20
חזרתי ל-"ווגרה" לכפר שבו
נולדתי ל-"דרו-וואה",

00:45:43:11 00:45:40:10
ושם עבדתי את השדה
במשך 4 שנים כדי להתפרנס.

00:45:46:15 00:45:43:13
...ואז
- איך היה לחזור לכפר, מה הרגשת?

00:45:53:04 00:45:46:17
היה לי קשה לחזור לחיי הכפר,
לשוב ולעסוק בחקלאות.

00:45:59:18 00:45:53:08
ואז נסעתי לעיר גונדר.
- לאחר 4 שנים.

00:46:06:21 00:45:59:22
ושם מצאתי עבודה משרדית
ועבדתי באותו מקום 7 שנים.

00:46:13:14 00:46:08:08
לאחר שעבדתי 7 שנים...
- איך הגעת לעבודה הזאת?

00:46:19:01 00:46:13:18
אמרת שרצית לחיות בעיר,
למה רצית את זה כל כך?

00:46:27:01 00:46:19:04
כפי שאת יודעת, החיים בכפר קשים,

העבודה קשה, ולכן לא אהבתי את זה.

00:46:34:19 00:46:27:08

העבודות בעיר יותר קלות, לרוב
היו עבודות משרדיות וזה התאים לי.

00:46:44:06 00:46:35:10

את העבודה הזאת סידר
לי אחד הדודים שלי.

00:46:45:16 00:46:44:08

מה עשית שם?

00:46:57:09 00:46:45:19

בעצם מכרתי מים לפי מחיר
לליטר וגביתי כסף מהתושבים.

00:47:00:06 00:46:57:20

האמת שבעבודה הזאת
לא עבדתי הרבה זמן.

00:47:05:04 00:47:00:08

היה אז קושי להשיג מים?
- כן, היה קושי.

00:47:08:21 00:47:05:06

ואז הנשים מגיעות וקונות מים,
לפי מה חישבת את המחיר?

00:47:12:06 00:47:08:24

היו מגיעות וממלאות מים בכד גדול
ונושאות אותו על הגב שלהן והולכות.

00:47:14:00 00:47:12:09

כמה גבית על זה
באותה תקופה?

00:47:19:19 00:47:14:08

באותה תקופה גביתי על
כד מים מלא 5 אגורות.

00:47:21:17 00:47:19:22

5 אגורות?
- כן.

00:47:24:10 00:47:21:22

מהעבודה הזאת בעצם
פרנסתי את משפחתי.

00:47:28:06 00:47:25:00

ואז נכנסתי לעבוד
בחברת חשמל.

00:47:30:14 00:47:29:02
ואיך הגעת לעבודה הזאת?

00:47:36:09 00:47:30:16
עזבתי את המשרה הקודמת שלי
והתקבלתי לעבוד בחברת החשמל.

00:47:41:16 00:47:36:11
במשרה הקודמת עבדתי 7 שנים,
ובחברת החשמל עבדתי 17 שנה.

00:47:48:06 00:47:41:18
הבאנו לעולם ילדים במהלך השנים,
הקמתי בית לתפארת בגונדר.

00:47:49:05 00:47:48:08
רשמתי את ילדיי לביה"ס
כדי שירכשו השכלה פורמלית.

00:47:52:01 00:47:49:08
איך התקבלת לעבודה
בחברת החשמל?

00:47:54:03 00:47:52:03
אני מבינה שזו
עבודה ממשלתית...

00:48:00:05 00:47:54:05
חיפשו מועמדים ואני הגשתי בקשה
והלכתי למיונים ובסוף גם התקבלתי.

00:48:02:08 00:48:00:07
אילו מבחנים עברתם?

00:48:07:13 00:48:02:11
היו כל מיני מבחנים.

00:48:16:22 00:48:07:15
היו מיונים ל-2 משרות, אחת כגובה
כספים והשנייה הייתה עבודה משרדית.

00:48:22:16 00:48:17:03
אני נבחנתי למשרת גובה הכספים
ועברתי את המבחן בהצלחה והתקבלתי.

00:48:28:24 00:48:22:18
השאלות במבחן היו: מה תעשה במצב

שנעלם הכסף, וגם מבחני אמינות.

00:48:31:02 00:48:29:01

המיונים היו ראיון אישי?

- כן.

00:48:34:06 00:48:31:04

עברתי בהצלחה את הראיונות

האלה והתקבלתי לעבודה.

00:48:39:17 00:48:36:01

איך הייתה העבודה ביום יום?

ממי הלכת לגבות את הכספים?

00:48:50:17 00:48:40:01

הסתובבתי בכל הבתים שהיה חשמל,

הצגתי חשבונית לתשלום וגביתי כסף.

00:48:54:15 00:48:50:20

כשסיימתי, והפקדתי את הכסף

שגביתי בכספת של המשרד.

00:48:56:06 00:48:54:18

כל ערב לאחר הגבייה, הפקדתי

את הכסף בכספת של המשרד.

00:49:04:19 00:48:56:09

הסתובבת בית-בית וגבית כסף?

- כן, דפקתי בדלת וגביתי כספים.

00:49:07:15 00:49:04:23

הגבייה נעשתה כל חודש?

- כן, מדי חודש.

00:49:15:16 00:49:10:11

לכל השכונה היה אז חשמל בבית?

- לא, ממש לא לכולם.

00:49:19:13 00:49:15:19

רוב האנשים שהיה להם חשמל

בבית, היו אנשים עשירים.

00:49:23:02 00:49:19:16

מי שלא היה לו כסף

נעזרו באיש העשיר.

00:49:26:24 00:49:24:06

ככה היו פני הדברים,

לא היה לכולם חשמל בבית.

00:49:29:17 00:49:27:13
זו הייתה עבודה ממשלתית,
בעצם זו הייתה עבודה טובה.

00:49:31:22 00:49:29:19
כן, עבודה מאוד טובה.

00:49:34:03 00:49:32:00
מה היה השכר
ששילמו בחברת חשמל?

00:49:45:12 00:49:34:05
בתקופה ההיא, השכר החודשי
היה 40 "בר". זה היה הבסיס.

00:49:53:12 00:49:45:15
אבל מלבד זה שילמו אחוזים
על גבייה, שילמו כ- 115 "בר".

00:49:53:23 00:49:53:14
למה?

00:49:56:20 00:49:54:01
נתנו לנו תמריץ עבודה,
הם רצו שנתמיד בעבודה.

00:50:01:17 00:49:57:17
אם היו נותנים לנו שכר קבוע,
אז לא היינו משקיעים.

00:50:06:11 00:50:01:19
כיוון שהיו אחוזים על גבייה
והתמדה, אז עבדנו במסירות.

00:50:12:05 00:50:06:14
מתי קיבלתם את הפרמיה?
- קיבלנו בסוף החודש עם המשכורת.

00:50:16:13 00:50:12:08
למה תגמלו אתכם באחוזים
מתוך הגבייה החודשית?

00:50:22:22 00:50:16:15
כיוון שכל שנעשה יותר גבייה
לחברת חשמל, הם ירוויחו וגם אנחנו.

00:50:26:13 00:50:23:00
האחוזים שקיבלנו נגזרים
מתוך הגבייה החודשית שעשינו.

00:50:31:15 00:50:26:15
בעצם תפקידכם היה לבצע גבייה
חודשית ולשווק חשמל לכל דורש.

00:50:36:07 00:50:31:17
תפקידנו היה לגבות כסף
בשם חברת החשמל.

00:50:43:09 00:50:39:10
מה היה עיסוקה של אשתך?

00:50:50:15 00:50:43:11
היא גדלה בכפר, ולכן לא עבדה,
היא הייתה סטודנטית בזמנו.

00:50:57:22 00:50:53:19
לא היה לה עיסוק אחר.
היא ילדה ילדים וגידלה אותם.

00:51:07:14 00:50:58:22
קנינו שטח ועליו בנינו את ביתנו.
היינו עצמאים וככה עברנו השנים.

00:51:11:03 00:51:09:12
חיינו בסדר גמור,
הסתדרנו יפה.

00:51:19:15 00:51:12:13
לדעתך, מה ההבדל בין
החיים בכפר והחיים בעיר?

00:51:30:10 00:51:20:08
בחיי הכפר עבדת מאוד קשה,
צמחו לך יבלות בידיים מהעבודה.

00:51:37:17 00:51:30:17
בעיר עסקת בעבודות משרדיות
של הצווארון הלבן.

00:51:39:20 00:51:37:22
מה נראה לך יותר עדיף?

00:51:56:17 00:51:41:10
כשחיייתם בגונדר, איך היו החיים?
יהודים נפגשו, היה בית כנסת?

00:51:59:05 00:51:56:20
לא, לא היה לנו.
- לא היה לכם.

00:52:03:04 00:52:00:03
כיוון שזו העיר, כל יהודי לעצמו,
כיבד את החגים והתפלל את התפילות.

00:52:08:08 00:52:04:17
באזור שבו גרת היו יהודים?
- כן, היו יהודים.

00:52:10:21 00:52:09:20
כן, היו יהודים.

00:52:17:13 00:52:12:06
פעם כשרצית להביא מישהו
לדין, זה היה מאוד מסובך.

00:52:22:19 00:52:18:10
לא כמו היום, שפתחת תיק
בביהמ"ש והמתנת לדין.

00:52:52:14 00:52:27:08
העמידו את התובע מול הנתבע,
השופט באמצע ומצדדיו היו דיינים.

00:52:59:19 00:52:52:17
היה איש בשם טלה אפרים,
הוא היה ממוצא יהודי.

00:53:08:02 00:52:59:21
איש אחד תבע אותו לדין
והם הציגו את טענותיהם.

00:53:18:09 00:53:08:05
אז התובע אמר לו בחידות
שהוא צפוי להפסיד בתביעה.

00:53:32:15 00:53:19:01
אמר, מכיוון שקיבלת עצות מאחרים
וזה לא מלבך, בסוף תבכה למה קרה לך.

00:53:40:06 00:53:33:14
מר טלה אפרים השיב לו,
לאיש הנוצרי קראו "זגייה סרטו".

00:54:03:24 00:53:40:08
כל דבריו הם הבל, כמו שמנת
שהתקלקלה, זה מה שדבריו שווים.

00:54:09:09 00:54:04:02
והוסיף, כפי שקהל רב סופו להתפזר,
התביעה נגדי תתבדה כי אין הוכחה.

00:54:12:18 00:54:09:11
כמו ששמנת שהתקלקלה סופה להיזרק,
גם קהל רב סופו להתפזר.

00:54:16:21 00:54:12:21
ככה הוא הביס אותו
בהשמעת טענות חזקות.

00:54:24:14 00:54:17:08
שמו הוא טלה אפרים,
הרבה מילדיו חיים פה בארץ.

00:54:37:02 00:54:25:02
סיפור נוסף הוא שפעם אחת,
מר טלה אפרים הלך עם חברו.

00:54:44:01 00:54:37:19
הם הגיעו לכפר מסוים וחלפו בשכונה
שבה נעשה משתה או אירוע חגיגי.

00:54:49:07 00:54:44:10
הם עצרו שם והחוגגים כיבדו
אותם בכוס שתייה קטנה.

00:54:51:19 00:54:49:09
המבוגרים שתו
בכוסות גדולות יותר.

00:54:59:04 00:54:52:05
כמה מהמבוגרים שאלו את חברו מהי
עיר הבירה של המקום "ראס ווליה"?

00:55:08:20 00:54:59:07
"ראס ווליה" שוכנת באזור "וולו".
שמה של עיר הבירה "מרטו למרים",

00:55:16:09 00:55:10:04
שאלו אותו, מה העיר בירה?
חברו ענה להם: "מרטו",

00:55:20:04 00:55:16:11
הם התלוצצו והתבדחו איתם
כיוון שהם היו שתויים.

00:55:28:01 00:55:20:08
למשל שם סוסו של הקיסר היה "טקלל",
ושם סוסו של מינליק היה "טטק",

00:55:32:06 00:55:28:16

ואז שאלו אותו מה שם הסוסים,
הוא ענה להם: "טטאו".

00:55:44:24 00:55:33:09
הוא בעצם ענה להם בתחכום
שהם קיבלו כוס שתייה קטנה.

00:55:51:09 00:55:44:24
אחד הבין למה התכוון ומסר למוזגים
להחליף את כוס השתייה מקטנה לגדולה.

00:55:54:17 00:55:52:01
היו כל מיני
סיפורים מרתקים כאלה.

00:56:03:14 00:55:55:16
אני מבינה שלא הרבה אנשים
מבינים את צורת הדיבור הזאת?

00:56:10:22 00:56:03:16
נכון, לא הרבה אנשים מבינים.
הבינו את השפה הזאת בודדים.

00:56:21:10 00:56:11:12
היה איש בשם "שמו סלמון", הלך לכפר
"ווזאבה" כדי לשאת אישה שגרה בכפר.

00:56:24:22 00:56:22:06
הוא הגיע לשם ובבית הכלה מזגו להם
"טאלה" - משקה אלכוהולי אתיופי.

00:56:28:07 00:56:24:24
ל-"טאלה" היה טעם חלש,
כנראה שמהלו את זה במים.

00:57:03:19 00:56:28:19
האיש אמר להם בחידה שה-"טאלה" חלש
כיוון שגידלו על אדמה שלא דושנה.

00:57:18:12 00:57:04:17
היה איש שהבין את החידה וטעם
את ה-"טאלה" שטעמו טעם מים.

00:57:25:06 00:57:18:17
ואז אמר, צריך למזוג את המשקה
החזק בהתחלה, כדי שלא יהיו דיבורים.

00:57:29:20 00:57:27:24
ובכן, יש כל מיני
סיפורים כאלה ואחרים.

00:57:38:13 00:57:29:23
אותו האיש אמר שה-"טאלה" חלשה
בדרך מסתורית ומתוחכמת.

00:57:40:24 00:57:38:16
או-קיי, יש לך
עוד סיפורים כאלה?

00:57:48:24 00:57:41:02
ובכן, יש עוד סיפורים...
יש עוד הרבה סיפורים...

00:58:00:15 00:57:51:00
היה איש בשם "ברמבלה סנדקיה",
האיש הזה נסע לכפר מסוים.

00:58:03:17 00:58:01:02
הגישו לו "טאלה" חלש.

00:58:12:09 00:58:04:22
הוא הזכיר את המקום שממנו מפיקים
את היבול ל-"טאלה" שאינו טוב.

00:58:38:10 00:58:12:24
הוא רמז להם בצורה מתוחכמת
שה-"טאלה" חלשה לו.

00:58:42:09 00:58:38:15
ובנו אמר...את מכירה
את "איינהו אלמינך"?

00:58:45:24 00:58:42:20
את "איינהו אלמינך".
הוא עבד בסוכנות.

00:58:49:00 00:58:46:01
איפה הוא עבד?
- הוא עבד בסוכנות.

00:58:51:18 00:58:49:02
משרד ה...
- בסוכנות היהודית.

00:58:52:16 00:58:51:20
לא מכירה אותו.
- כן.

00:58:54:01 00:58:52:20
אז אביו אמר...

00:59:03:21 00:58:54:16
הנציג האמון על השטחים
באזור היה מר "ימם ברו".

00:59:11:24 00:59:04:00
כשהוא נפטר, "בשה אלמינך"
אמר בצורה מתוחכמת:

00:59:21:06 00:59:12:02
אוי, מר "ימם ברו",
כמה פגעת בי,

00:59:30:08 00:59:22:04
הלכת לעולמך כשהבטחת לי
שאני יכול לעשות כרצוני בשטח.

00:59:34:01 00:59:30:11
בעצם הוא השתמש
במשחקי מילים.

00:59:38:09 00:59:34:04
אותו האיש שנפטר אמר, תעשה כרצונך
בשטח כעת, אני כבר לא בין החיים.

00:59:42:17 00:59:38:13
יש כל מיני חידות
ומשחקי מילים.

00:59:46:12 00:59:42:20
למה בעצם השתמשו בחידות
כדי לומר משהו מסוים?

00:59:48:09 00:59:46:14
זה כדי להראות
את החכמה שלהם.

00:59:51:01 00:59:48:13
כדי להבליט
את כשרונם.

00:59:54:13 00:59:51:04
רוב הסיפורים שסיפרתי
לך, רשומים פה בספר.

01:00:05:01 00:59:55:02
יש לי עוד סיפור על "אציי בסקפה",
שהיה הנכד של הקיסר "פסיל".

01:00:17:18 01:00:05:18

רצו ללמד מישהו מהמלוכה איך למשול,
לא היה ביה"ס, אז יצאו לשטח ולמדו.

01:00:20:08 01:00:18:05

אז הילד הזה הלך ללמוד
בכנסייה ולמד הכול מהכול.

01:00:28:21 01:00:20:12

ושם פגש חבר ממוצא "טיגרי" שעזר לו,
והיו חברים ולמדו יחדיו את התנ"ך.

01:00:36:00 01:00:30:03

הם סיימו ללמוד הכול, התפילות
המזמורים וההלכות של הנצרות.

01:00:42:11 01:00:36:11

הוא סיים את הלימודים
באותו יום והלך להתפנות בחוץ.

01:00:45:17 01:00:42:22

פעם לא היו שירותים במבנה,
כולם עשו את צרכיהם בחוץ.

01:00:53:13 01:00:45:22

הוא אמר לחברו, היה שלום, אני חוזר
לבית אבי כדי להיות מלך יום אחד.

01:00:56:11 01:00:53:20

החבר אמר לו, אל תשכח אותי.

01:01:01:08 01:00:57:13

הוא חזר לבית המלוכה וכעבור
זמן מה הוא הוכתר למלך.

01:01:08:02 01:01:04:04

אותו החבר מהעבר הגיע לשער
של בית המלוכה וניסה להיכנס.

01:01:09:19 01:01:08:07

הוא הגיע לשער הכניסה
וביקש להיכנס למלך.

01:01:12:02 01:01:09:22

השומרים עצרו אותו ואמרו, מה
אדם עני ומלוכלך כמוך עושה פה.

01:01:14:13 01:01:12:05

ואז הוא אמר להם משפט
שרק הוא והמלך ידעו.

01:01:42:09 01:01:14:19
הוא אמר, אל תשכח את הרגע שהיית
כמו תרח, ואני כמו שרה, אשת אברהם.

01:01:49:14 01:01:43:02
ובכן, שמו של אברהם
אבינו היה "תרח",

01:01:57:24 01:01:49:24
מוסיפים את האות ס' והופך ל-"סתרח",
- "סתרח" שפירושו - לחרבן.

01:02:07:10 01:01:58:22
מה היה שמה של אשתו של אברהם אבינו?
- "שרה".

01:02:18:02 01:02:07:14
אז בעצם הוא אמר לו, אל תשכח
את הרגע שהלכנו להתפנות ביחד.

01:02:24:16 01:02:18:06
כשהמלך שמע זאת, הוא הבין שמדובר
בחבר הילדות שלו ושם אותו יד ימינו.

01:02:28:15 01:02:25:18
יש המון חידות וסיפורים.

01:02:33:13 01:02:29:21
איך אפשר ללמוד לפרש
את החידות האלה?

01:02:34:17 01:02:33:17
קודם כל זה מסקרנות
ומתרגול השפה.

01:02:38:05 01:02:34:19
אני למדתי לימודי ערב וככה
סיימתי 12 שנות לימוד.

01:02:42:22 01:02:38:07
אני וביתי הבכורה למדנו באותו
ביה"ס וסיימנו 12 שנות לימוד.

01:02:48:13 01:02:43:01
באמת סיימתם את הלימודים ביחד?
- כן, סיימנו ללמוד ביחד.

01:02:52:11 01:02:48:17
בנוסף היה לי ספר חידות
שקיבלתי במתנה ולמדתי המון.

01:02:59:20 01:02:52:13
המורה תמיד שיבח אותי ואמר,
יפה, כשענית נכון על שאלה ששאל.

01:03:07:24 01:03:00:04
רוב הדברים שאתה כותב הם על...
- אסיים את הסיפור על המלך ועוזרו.

01:03:12:03 01:03:08:04
נולדו ילדים למלך וכמו אביו
הלך ללמוד בכנסיות כמקובל.

01:03:16:16 01:03:12:13
ושם הנסיך הקטן
חלה בצרעת בכל גופו.

01:03:33:14 01:03:17:13
לא הייתה לו ברירה והלך ונשכב
בשער המלוכה וחיי מקבצנות.

01:03:40:14 01:03:33:16
אף אחד לא זיהה אותו,
למעט הכלב של הממלכה.

01:03:42:21 01:03:40:18
לא זיהו אותו כי עורו
היה מלא בפצעים.

01:03:48:20 01:03:42:24
הכלב לא עזב אותו, גם כשסילקו
אותו במכות, הוא שכב ליד הנער.

01:04:06:19 01:03:49:05
לאחר מותו, הרימו את הגופה והבחינו
שהוא מלוכה, ועשו לו קבורה מכובדת.

01:04:10:24 01:04:07:17
יש כל מיני סיפורים כאלה.

01:04:13:13 01:04:11:04
כל מה שאני מספר לך, הכול
מופיע בספר הזה שאני מחזיק.

01:04:20:12 01:04:13:19
כל הסיפורים שסיפרת לי הם
פרי דמיוןך או שהם אמיתיים.

01:04:23:23 01:04:20:15
לא, מדובר בסיפורים אמיתיים.

01:04:25:18 01:04:24:00

זה סיפורים אמיתיים.
- כן זה סיפורים אמיתיים.

01:04:29:20 01:04:25:21

שאלתי וחקרתי אודות הסיפורים
האלה ואז העליתי אותם על כתב.

01:04:34:17 01:04:30:14

כלומר אלה סיפורים שליקטת
עם השנים ואינם פרי דמיוןך.

01:04:38:00 01:04:34:20

אלה סיפורים אמיתיים שקרו בעבר.
- סיפורים אמיתיים שקרו.

01:04:42:13 01:04:38:18

מה עוד, איזה חידות אתה יודע,
מהיכן לקחת השראה לכתביה?

01:04:47:10 01:04:42:16

יש מסר באמצעות חידה,
ויש משחקי מילים עם מסר. זה שונה.

01:04:54:06 01:04:47:12

החידה נמסרת למישהו והוא זה
שפותר ומבין את המסר של החידה.

01:05:06:14 01:04:54:10

קודם סיפרתי איך הנוצרי הזהיר
את הנפח שבאים להרע לו בחידה.

01:05:11:10 01:05:07:07

הנפח הבין את החידה
את המסר ופעל בהתאם.

01:05:19:17 01:05:11:16

יש משחקי המילים שבאמצעותם
מעבירים מסרים לאנשים.

01:05:53:09 01:05:20:07

תכשיטן רצה ליצור צלב ובשעווה
יצר צלב ושפך את הכסף הרווח.

01:06:32:05 01:05:53:17

הכסף נדבק סביב השעווה
ויצא צלב שעשוי כסף.

01:06:54:14 01:06:32:16

כך בעצם שני החומרים התערבבו
ונהיו לחומר מעורב אחד.

01:07:12:17 01:06:54:14
כשרוצים לומר שזוג התחתן, אומרים,
הם נהיו לאיש אחד, לנשמה אחת.

01:07:26:02 01:07:12:17
במשחקי המילים מוחבא מסר ששווה כסף,
רק לאחר חשיבה מבינים את הכוונה.

01:07:30:19 01:07:26:02
צריך לזהות בתוך המשפט את המילה
שהיא המסר ואז כך להסיק ולהבין.

01:07:33:20 01:07:30:21
יש לך דוגמה לתת לנו?
- למשל...

01:07:40:18 01:07:34:03
למשל... היה זמר בשם "דרבבאו".
יכול להיות ששמעת את הסיפור הזה.

01:07:44:22 01:07:41:11
ה-"דרבבאו" הזה כשהוא שר...
הוא גדל בגונדר.

01:07:57:05 01:07:45:13
הוא אמר במשחק מילים שהתבואה
היא טובה ואין עוררין על כך.

01:08:10:07 01:07:57:22
אבל במילים האלה הוא מוסר מסר
שהוא לא שכב עם העוזרת שלו.

01:08:22:01 01:08:10:10
המילה "מאדף" שפירושו טמא,
המילה נאמרת על אישה במחזור.

01:08:33:24 01:08:22:14
גם האישה במחזור הייתה אומרת,
לא אגע בחפץ הזה כי שאני טמאה.

01:08:44:12 01:08:34:02
זה משחק מילים שכך הזמר העביר
מסר שהוא לא שכב עם העוזרת שלו.

01:08:57:04 01:08:44:15
פירוש מילולי, התבואה שלי לא טובה,
אך המסר הוא שלא שכב עם העוזרת.

01:08:59:06 01:08:57:06
לא שכבתי איתה.

01:09:01:23 01:09:00:07
יש הרבה חידות
ומשחקי מילים.

01:09:16:11 01:09:02:03
היה גם את "פריי היילה" שאמר...
אם מתחלקים בשוורים, תנו לי הפרה.

01:09:26:11 01:09:17:06
הרבה אנשים חושבים שהוא אומר,
אם מתחלקים בשוורים, תנו לי הפרה.

01:09:36:12 01:09:27:00
אבל כוונתו אחרת, בתוך המשפט היה
שתול רצונו לקחת את אישה מוסלמית.

01:09:38:04 01:09:36:15
"לם" פירושו פרה,

01:09:47:18 01:09:38:22
הוא הוסיף לזה ס' וזה הפך ל-"סלם",
מוסלמית. תיתנו לי את המוסלמית.

01:09:50:15 01:09:48:17
תסביר לנו מה המשל והנמשל.

01:10:25:05 01:09:50:18
המשל, הוא מבקש שיתנו לו את הפרה.
הנמשל, תתנו לי את הבחורה המוסלמית.

01:10:39:21 01:10:26:10
אמרת שיש חידות ומשלים, מה יש
עוד, במה עוד העבירו מסרים?

01:10:49:01 01:10:40:08
יכול שיש עוד דברים,
אך אני מכיר את אלה.

01:10:58:19 01:10:50:03
אני מכיר את אלה, אך יש הרבה חידות
שבהם השתמשו כדי להעביר מסרים.

01:11:05:10 01:10:58:21
יש גם חידות של ה-"צ'קווינה".
- מה זה חידת ה-"צ'אקו"?

01:11:06:23 01:11:05:12
"צ'אקו" זה שם של כפר.

01:11:18:21 01:11:08:02
ליד "צ'ילגה" יש כפר בשם "צ'אקו",
התושבים שם תקשרו באמצעות חידות.

01:11:28:02 01:11:19:21
רק תושבי הכפר פתרו את החידות האלה,
אף אחד מלבדם לא הבין איך פותרים,

01:11:30:10 01:11:28:19
רק הם ידעו להשתמש
בחידות האלה.

01:11:32:18 01:11:30:12
"צ'אקוויין".
- למה רק הם הבינו את החידות?

01:11:43:01 01:11:32:21
זו דרך לתקשר, כמו שפה, לכן הם
כנראה למדו את זה בצורה מסודרת.

01:11:51:17 01:11:46:04
יש עוד סיפורים שהיית רוצה
לספר לנו, שאתה אוהב במיוחד?

01:11:56:00 01:11:52:10
... בנוסף
... בנוסף

01:12:10:21 01:11:56:04
היה איש בשם "גברהאנה"
נתן ליהודי מסוים...

01:12:19:07 01:12:11:00
שמו של היהודי היה "אלבון".

01:12:27:21 01:12:19:11
היה מאוד מוכשר, רקם נדן לחרב,
רקם כל מיני דברים מבדים.

01:12:42:12 01:12:28:00
מר "גברהאנה" ניגש ליהודי, נתן לו
עור גולמי וביקש שירקום רתמות לסוס.

01:12:47:10 01:12:43:01
הוא הניח את העור הגולמי ומבלי
ששם לב, הכלב שלו אכל את זה.

01:12:51:06 01:12:48:10

הכלב אכל
את העור הגולמי.

01:12:55:24 01:12:52:00

יום אחד הגיע אליו ואמר
לו "אלבון", הכנת את הרתמות?

01:13:01:01 01:12:56:01

הוא השיב, אדון "גברהאנה", שמתי
את זה בדלי, והכלב אכל את זה.

01:13:04:09 01:13:01:04

הוא ענה לו, "אלבון" "בלתווט" -
שפירושו תעזוב את זה/אכלת את זה.

01:13:08:00 01:13:04:11

כוונתו שאדון "אלבון"
אכל את זה בעצמו.

01:13:17:09 01:13:08:24

כיוון שהאיש יהודי, הוא
רמז שהוא אוכל עור גולמי.

01:13:22:20 01:13:18:03

הוא בעצם צחק
עליו בהפוך על הפוך.

01:13:27:05 01:13:23:13

פעם אחת, הייתה אישה שכל הכפר
ריכל עליה שהיא יהודייה,

01:13:29:02 01:13:27:09

האמת שזה היה נכון,
היא הייתה יהודייה.

01:13:35:20 01:13:29:05

וכולם ריכלו שמי שאמר זאת
הוא אדון "גברהאנה".

01:13:39:11 01:13:35:22

היא נשאה כד מים ובדרך
פגשה את אדון "גברהאנה",

01:13:45:09 01:13:39:14

היא שאלה, מאיפה אתה יודע מה
הדת שלי, שכולם מרכלים ככה?

01:13:47:24 01:13:45:14

הוא ענה לה: אני אמרתי, אני,

מפי בחיים לא יצא דבר כזה.

01:13:53:01 01:13:48:02
היא נשאה כד מים על גבה ואז הוא הצביע ואמר, עיסוקך הסגיר אותך.

01:14:00:20 01:13:53:05
מי שעסקו בפיסול יצירות וכלים מחימר היו היהודים.

01:14:05:06 01:14:01:00
כיוון שעסקה ביצירות כלים מחימר, ידעו שהיא יהודייה.

01:14:12:04 01:14:06:07
יש הרבה סיפורים, כל הספר שלי מלא בסיפורים כאלה.

01:14:19:11 01:14:12:11
הספר בעצם מתאר את המסורת, החגים והסיפורים שקרו בעבר באתיופיה?

01:14:20:00 01:14:19:13
כן, זה נכון.

01:14:27:05 01:14:20:03
בעצם מתאר את המסורת האתיופית. - כן, יש הרבה סיפורים ותכנים.

01:14:40:09 01:14:34:00
יש פתגם שאומר: "אנשים זקנים יאכלו חרא ויאכילו אותך חרא".

01:14:45:21 01:14:41:11
"אנשים זקנים יאכלו חרא ויאכילו אותך חרא".

01:14:54:06 01:14:46:16
היה אחד שהתווכח המון עם אשתו. היה מתווכח איתה על כל דבר.

01:15:08:24 01:14:55:06
האישה אמרה: תפסיק, אני אומרת, ולא, אאכיל אותך את הצואה שלי.

01:15:16:13 01:15:09:24
הוא ענה: לא הגזמת קצת, איזו חוצפה שענית שתאכילי אותי את הצואה שלך.

01:15:19:03 01:15:16:15

היא ענתה: אני חוזרת על זה,
אני אאכיל אותך את הצואה שלי.

01:15:23:23 01:15:19:06
הוא ענה: כשיגיע הרגע, אנחנו
נראה מי אוכל את הצואה ומי לא.

01:15:28:24 01:15:24:05
יום אחד הגיעה אליו ואמרה,
תשחט לי בבקשה את התרנגול הזה.

01:15:35:00 01:15:29:02
הוא שחט את התרנגול ונתן לה.
הוא היה שקוע במשהו אחר.

01:15:41:20 01:15:35:03
עכשיו היא ניגבה מעט מהצואה שלה
בכפית וערבבה את התכולה שבסיר.

01:15:49:03 01:15:42:12
לאחר שסיימה לבשל, אמרה,
שב אני מוזגת לך לאכול.

01:15:53:14 01:15:49:07
הוא הסתכל בעצבנות, לקח
את המקל שלו ובא להכות אותה.

01:16:03:02 01:15:53:16
היא הצליחה לחמוק ורצה
לביתם של שכניה המבוגרים.

01:16:06:13 01:16:03:05
כשהגיעה, השכנים שאלו, מה קרה?
ענתה: לא יודעת, רוצה להכות אותי.

01:16:11:04 01:16:06:16
השכנים המבוגרים התקדמו לביתם
ואמרו, מה קרה, למה אתם רבים?

01:16:13:03 01:16:11:06
פנו לבעל ואמרו לו: מה קרה לך,
תסביר למה אתה רוצה להכות אותה.

01:16:16:18 01:16:13:08
הוא התבייש להגיד שהיא ערבבה את
הצואה שלה בתכולת של הסיר ושתק.

01:16:25:08 01:16:17:00
היא ענתה: תשפטו אתם, הגשתי ארוחת
מלכים ובתמורה רוצה להכות אותי.

01:16:32:06 01:16:25:10
הם ענו: תגישי לנו, וטעמו מהעוף,
ואז אמרו לו, מעדן כזה אתה לא רוצה?

01:16:34:21 01:16:32:09
הם אמרו לו: בוא,
שב איתנו לאכול.

01:16:39:12 01:16:37:11
הוא ישב איתם ואכל
מהעוף בלית ברירה.

01:16:45:00 01:16:40:09
לכן אומרים את הפתגם הזה: "אנשים
זקנים יאכלו חרא ויאכילו אותך חרא".

01:16:56:00 01:16:45:15
לפי המסורת מקשיבים לזקני העדה?
- בדיוק, הציווי שלהם גרם לו לאכול.

01:17:03:15 01:16:59:08
כתבת את הסיפורים מהזיכרון
או שמישהו סיפר והעלית על הכתב?

01:17:12:02 01:17:03:17
עוד כשהייתי ילד קטן, היו סיפורים
ששמעתי ולאחר כמה שנים כתבתי אותם.

01:17:20:14 01:17:12:05
אני קצת מרחיב ומשדרג את הסיפורים,
כדי שיהיה יפה, מעניין וסוחף.

01:17:27:05 01:17:20:18
בתוך הבית שבו גדלת סיפרו
סיפורים, חידות ומשלים?

01:17:30:12 01:17:27:08
כן, אבי ידע לספר
סיפורים, חידות ומשלים.

01:17:34:16 01:17:31:00
אבי סיפר לנו את הסיפור הזה.
זה סיפור אמיתי.

01:17:39:06 01:17:34:20
הוא וכמה חברים הלכו ל-"סמיין"
כדי לקחת את הכלה לביתה החדש.

01:17:49:04 01:17:39:10

ובאירוע אבי התחיל לרקוד, היה איש
בשם "בימוט דניאל" שגם ידע לרקוד.

01:17:55:13 01:17:49:07
שניהם התחילו לרקוד ונהנו,
זה היה בכפר "סמיין".

01:18:00:24 01:17:55:18
ואז אותו איש אמר לו...
שמו של אבי הינו טרקין יוסף.

01:18:04:08 01:18:01:12
הוא אמר: איך הבן של
יוסף הזה מזלזל בי,

01:18:07:16 01:18:04:10
קמתי ואמרתי לו, תרחם עליי אך
הוא זלזל בי, ישב והשלים איתי.

01:18:15:23 01:18:07:19
הוא עשה משחק מילים
עם השם של אבא שלי.

01:18:18:04 01:18:16:01
האיש אמר את המשפט שוב.

01:18:26:02 01:18:18:06
אבי ענה: הרכבת הספרדית נוסעת
בלילה, הלואי שאיש בכפר לא ימות.

01:18:42:06 01:18:26:07
הוא עשה משחק מילים עם השם של האיש
שהיה "בימוט" - שפירושו שלא ימות.

01:18:47:11 01:18:43:17
שמעת הרבה סיפורים בילדותך?
- כן.

01:18:51:06 01:18:47:15
יש לי זיכרון מצוין, כל
מה ששמעתי זכרתי היטב.

01:18:53:11 01:18:51:09
לא שכחת כלום?
- כן.

01:18:54:06 01:18:54:06
ובכן ישבתי בכלא זמן קצר.
האשימו אותי שהייתי פעיל עלייה.

01:19:10:02 01:18:54:10
זו האמת, עצרו אותי וכלאו לתקופה
קצרה בשל היותי יהודי ופעיל עלייה.

01:19:18:14 01:19:10:05
יש הרבה אנשים שלא ישבו בכלא, אבל
רקמו מזימה וזה העיד שהוא ישב בכלא.

01:19:26:23 01:19:18:17
אבל אני אמרתי שאני אחטא ולא
אלשין על מישהו שעשה דברים כאלה.

01:19:30:00 01:19:27:01
האשימו אותי שאני פעיל עלייה ושאני
מתכתב עם גורמים מישראל וכלאו אותי.

01:19:32:13 01:19:30:02
באיזה כלא כלאו אותך?
- בגונדר.

01:19:35:12 01:19:32:15
היכן היית בזמן שעצרו אותך?
- מישהו הלשין עליי לרשויות.

01:19:39:08 01:19:35:14
האשימו אותך שקיבלת מכתב מישראל?
- כן.

01:19:43:10 01:19:39:15
במכתב לא היו סודות ופרטי הברחה
של אנשים מחוץ לגבולות המדינה.

01:19:44:11 01:19:43:12
מי הוא האיש
ששלח את המכתב?

01:19:47:12 01:19:45:04
שמו "פסהא", הוא שלח
את המכתב מישראל.

01:19:51:06 01:19:49:07
מעבר לזה...

01:19:57:01 01:19:52:05
רגע, מי כלא אותך?
לכמה זמן כלאו אותך?

01:19:57:11 01:19:57:04
מה?

01:20:00:05 01:19:57:14

מי כלא אותך?
לכמה זמן כלאו אותך?

01:20:10:00 01:20:00:07

עצרו אותי חיילי קומנדו של "דרג".
- או-קיי.

01:20:11:02 01:20:10:02

הם עצרו אותי
ושמו אותי בכלא.

01:20:14:17 01:20:11:04

עברתי מספר חקירות על ידם, ואז
הבינו שאני חף מפשע ושחררו אותי.

01:20:17:05 01:20:15:08

כמה זמן ישבת בכלא?

01:20:20:17 01:20:17:08

ישבתי בכלא 8 ימים בלבד.
- 8 ימים.

01:20:23:15 01:20:20:20

מי הביא לשחרורך?
או שהם שחררו אותך...

01:20:29:06 01:20:23:17

מקום העבודה שלי פנה לבירור המקרה,
וזמן קצר לאחר מכן, הם שחררו אותי.

01:20:36:14 01:20:30:00

"השבועה הינה לעולם כפי שמרחק
השמיים הינו עד אין קץ"

01:20:45:07 01:20:36:23

היו בעל ואישה עניים.
הם היו אנשים קשיי יום.

01:20:55:18 01:20:45:13

האישה פונה לאלוהים ושואלת:
אלוהים, למה יצרת את חווה.

01:21:07:07 01:20:56:07

במקרה היה איש עשיר ששמע
אותה מדברת לאלוהים.

01:21:15:02 01:21:09:01

האיש העשיר שאל אותה מה קרה לך,
למה את מתלוננת לאלוהים שלא טוב לך?

01:21:29:10 01:21:15:15
האישה ענתה: אני ובעלי עובדים קשה,
אך אנחנו לא מצליחים לצאת מהעוני.

01:21:36:09 01:21:29:23
אם חווה לא הייתה מטעה
את אדם באכילת התפוח האסור,

01:21:45:09 01:21:36:11
היינו חיים עד עצם היום הזה
בגן עדן מבלי לדאוג לכלכלה.

01:22:05:06 01:21:45:12
האישה העשיר קרא להם ונתן להם
את הבעלות על כל הרכוש שלו.

01:22:19:01 01:22:05:08
הוא אמר, יש לי בקשה אנא תשבעו
לי שלא תפתחו את המזוודה הזאת.

01:22:27:06 01:22:19:11
הבעל והאישה שמחו מאוד
והיו להם חיים נוחים.

01:22:38:19 01:22:27:10
האישה העשיר הגיע מפעם לפעם
ובדק שהמזוודה שם ולא נפתחה.

01:22:54:08 01:22:38:22
האישה פנתה לבעלה ואמרה: ייתכן
שבמזוודה יש זהב, אולי נבדוק.

01:23:04:11 01:22:54:10
הבעל ענה: לא נוכל להפר את השבועה,
ולכן לא נוכל לפתוח את המזוודה.

01:23:15:22 01:23:04:17
האישה העשיר הגיע לפעמים, ראה שלא
פתחו את המזוודה, אמר שלום והלך.

01:23:29:18 01:23:16:00
יום אחד הבעל יצא, האישה פתחה את
המזוודה וראתה שהמזוודה מלא בחול.

01:23:33:07 01:23:30:04
היא סגרה ונעלה את המזוודה.

01:23:40:20 01:23:33:10
אבל האישה העשיר עשה סימן וידע

האם פתחו את המזוודה או לא.

01:23:47:20 01:23:40:23
פעם אחת הגיע לבדוק האם המזוודה
נפתחה וגילה כי אכן פתחו אותה.

01:23:56:22 01:23:47:23
האיש העשיר פנה לבעל ואמר לו:
למה פתחת את המזוודה?

01:24:03:07 01:23:57:00
האיש השיב: אני לא פתחתי,
כנראה אישתי פתחה את זה.

01:24:16:12 01:24:03:09
הוא פנה ואמר: התלוננת שחווה הפרה
את השבועה ועשית אותו דבר בדיוק.

01:24:23:18 01:24:16:15
האיש העשיר גירש אותם מביתו והם
חזרו לחייהם הקודמים, לחיי העוני.

01:24:29:13 01:24:23:21
לכן נאמר ששבועה היא לעולם ואסור
להפר אותה, כפי שהשמיים אינסופיים.

01:24:35:03 01:24:30:04
הבנת את הסיפור?
- תסביר לי בבקשה.

01:24:41:21 01:24:35:07
זה הסיפור על אדם וחווה.

01:24:48:19 01:24:43:01
היו בעל ואישה קשיי יום,
אנשים עניים.

01:24:58:04 01:24:48:22
יום אחד בזמן שהאישה הלכה לאנשהו,
פנתה ל-ה' ושאלה למה יצר את חווה.

01:25:00:10 01:24:58:07
איש עשיר אחד חלף על פניה ושמע
אותה מתלוננת בפני אלוהים.

01:25:04:21 01:25:00:19
הוא שאל: למה את מתנהגת ככה.
ספרי לי מה קרה לך?

01:25:25:13 01:25:05:00

אני שואלת את ה' למה יצר את חווה,
בגללה אנחנו לא חיים בגן עדן בשפע.

01:25:28:11 01:25:25:15
הוא שאל: העוני זה שמפריע לך?
- היא ענתה לו: כן.

01:25:40:19 01:25:28:13
הוא נתן להם את כל רכושו ואמר להם,
הנה, פתרתי לכם את בעיית העוני.

01:25:44:20 01:25:40:21
אבל יש לי בקשה אחת ואני רוצה
שתשבעו לי שלא תפתחו את המזוודה.

01:25:47:11 01:25:44:23
השבועה היא לעולם ואסור להפר אותה,
כפי שהשמיים הם עד אין קץ.

01:25:51:22 01:25:47:16
הוא שם את המזוודה
והלך לדרכו.

01:25:57:18 01:25:52:11
הם חיו חיים נוחים,
הם השמינו כי אכלו טוב.

01:26:01:19 01:25:57:21
האישה הייתה סקרנית ורצתה
לפתוח את המזוודה.

01:26:07:21 01:26:02:23
אמרה לבעלה: בוא נפתח את המזוודה,
נראה לי שיש בתוכה הרבה זהב.

01:26:13:13 01:26:07:24
הוא אמר לה: זה ייהרג ובל יעבור.
נשבענו לו שלא נפתח את המזוודה.

01:26:17:06 01:26:13:17
היא פנתה אליו וניסתה לשכנע אותו
שיפתחו ביחד, אך הוא סירב בתוקף.

01:26:22:04 01:26:17:16
היא אזרה אומץ ופתחה את המזוודה,
במזוודה לא היה זהב אלא מלא חול.

01:26:29:03 01:26:23:06
האיש העשיר בא וראה
שהמזוודה פתוחה.

01:26:32:11 01:26:29:13
הוא ניגש לבעל ואמר לו,
למה פתחת את המזוודה?

01:26:35:18 01:26:32:14
האיש השיב: אני לא פתחתי,
אלא אשתי ביצעה את זה.

01:26:51:21 01:26:36:09
הוא אמר: את שהתלוננת שחווה הפרה
את השבועה עשית אותו דבר בדיוק.

01:26:55:11 01:26:52:00
הוא גירש אותם מביתו והם
חזרו לחייהם הקודמים.

01:26:58:06 01:26:55:14
הם חזרו לחיות בעוני.
- הם חזרו לחיות בעוני.

01:27:07:02 01:27:00:20
שאלתי האחרונה היא: מה הדברים
שאליהם אתה מתגעגע באתיופיה?

01:27:22:14 01:27:08:10
אני מתגעגע למזג האוויר הנוח,
כשאני הולך לבקר, נפעם כל פעם מחדש.

01:27:30:19 01:27:23:21
אני מתגעגע לחיי הילדות שם.
אני מאוד מתגעגע לחיים שהיו לי שם.

01:27:41:02 01:27:33:16
מצד אחד מתגעגעים
לחיים שהיו לנו שם,

01:27:51:02 01:27:41:07
מצד שני כשרואים את החיים הקשים שם,
שואל את עצמי, גם אנחנו חיינו ככה?

01:27:53:02 01:27:51:04
אם היינו נשארים לחיות שם,
האם זה היה גורלנו, לחיות בעוני?

01:27:56:08 01:27:53:04
ככה הם פני הדברים.

01:28:00:17 01:27:57:03
מלבד הדברים שציינתי, אין

משהו נוסף שאליו אני מתגעגע.

01:28:09:02 01:28:03:24
חבל שאין לכם פה וידיאו, הייתי
מראה לכם את מה שצילמתי משם.

01:28:21:20 01:28:09:13
צילמתי אבנים גדולים ומיוחדות
ששוקלות טונות, אך הן מאוד מיוחדות.

01:28:24:08 01:28:22:05
זו אבן מבזלת שצבעו שחור.

01:28:28:20 01:28:25:10
איפה זה?
- יש לי את זה ב-DVD.

01:28:29:19 01:28:28:22
הכוונה שלי, באיזה אזור
האבנים המיוחדות האלה נמצאות?

01:28:31:00 01:28:29:21
בכפר שבו גדלתי.

01:28:32:21 01:28:31:04
ב"דרו-וואה" ?
- ב"דרו-וואה".

01:28:34:16 01:28:32:24
הלכת לבקר שם?
- כן.

01:28:37:19 01:28:35:08
אם היית רואה את האבנים
המיוחדות האלה היית נדהמת.

01:28:40:10 01:28:37:22
אני מבינה שזה טבעי?
- כן, זה טבעי.

01:28:46:21 01:28:40:18
אלה אבנים מיוחדות וחזקות,
לא ניתן לחצוב אותן בקלות.

01:28:53:08 01:28:46:23
זו הייתה אבן בזלת שחור.

01:29:00:22 01:28:55:05
או- קיי, לסיים אשאל אותך,
מהו שמך המלא?

01:29:04:06 01:29:01:11
ובכן שמי הוא,
קודם ציינתי את זה.

01:29:14:09 01:29:05:10
שמי המלא הוא
אנייהו (ראובן) יוסף.

01:29:20:11 01:29:15:03
מאז שעליתי ארצה עבדתי
בהרבה מקומות עבודה.

01:29:32:04 01:29:23:17
בהתחלה אמרו לי, תקבל קצבה
מביטוח לאומי ותשב לך בנחת.

01:29:34:03 01:29:32:06
אני סירבתי ואמרתי
שאני רוצה לעבוד.

01:29:38:06 01:29:34:05
עבדתי 4 וחצי שנים בביה"ח
רמב"ם ואז פיטרו אותי.

01:29:52:09 01:29:38:09
כשהייתי באבטלה, חיפשו מישהו שיודע
עברית ואנגלית והתקבלתי לסוכנות.

01:29:59:16 01:29:52:12
העבודה הייתה מוכרת לי.
זה מה שעשיתי באתיופיה.

01:30:05:05 01:29:59:18
למדתי את העבודה ועבדתי
בסוכנות היהודית 6 שנים.

01:30:16:24 01:30:07:09
ואז עבדתי בעמותת "בהלצ'ן מרכז
ליהדות אתיופיה" כ- 16 שנים.

01:30:28:10 01:30:18:16
השתתפתי כפעיל עלייה במבצע שלמה,
יש לי תעודות הוקרה שקיבלתי.

01:30:35:05 01:30:29:24
לקחו אותי לאתיופיה והייתי
פעיל עלייה במבצע שלמה.

01:30:50:13 01:30:35:11

כיוון שגדלתי בגונדר, הכרתי המקומות
וגם ידעתי היכן גרו היהודים בסביבה.

01:30:58:05 01:30:51:07
בזמנו כינו אותי "ראש מחשב",
כי ידעתי על כל המקומות של היהודים.

01:31:00:07 01:30:58:07
כינו אותי כך כשעבדתי
בסוכנות היהודית.